

MØTEINNKALLING

Utvalg: TROMSØ HAVNESTYRE

Møtested: Tromsø Havn, møterom Kveita

Møtedato: 24.02.2022

Tid: 12:00 - 16:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 77 66 18 50
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.	Tittel
1/22	21/286	MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE DEN 17.12.2021.
2/22	19/253	RAPPORTERING STRATEGISKE MÅL 2021
3/22	21/274	ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR TROMSØ HAVN KF FOR 2021
4/22	22/27	FINANSRAPPORT PR. 31. DESEMBER 2021 TROMSØ HAVN KF
5/22	22/40	TROMSØ KOMMUNES EIERSKAPSMELDING 2021
6/22	22/39	HAVNEDIREKTØREN ORIENTERER MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE 24.02.2022

Tromsø, 17.02.2022

Jarle Heitmann
Styreleder

MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE DEN 17.12.2021.

Saksbehandler: Harriet Willassen
Arkivsaksnr.: 21/286

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
1/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato
24.02.2022

Møteprotokoll fra 17.12.2021 legges til godkjenning av styret.

Vedlegg:
Møteprotokoll fra 17.12.2021

Innstilling:

Møteprotokoll fra 17.12.2021 godkjennes.

Jørn-Even Hanssen
havnedirektør

MØTEPROTOKOLL

Tromsø Havnestyre

Møtested: Tromsø Havn, digitalt møte via Teams

Møtedato: 17.12.2021

Tid: 12:00 – 13:58

Til stede på møtet

Medlemmer: Jarle Heitmann, May-Britt Ellingsen, Barbara Vögele, Tor Arne Morskogen, Grete Ovanger og Tina Sætrum

Med møte og talerett:

Forfall: Ivar B. Prestbakmo / Synnøve Søndergaard

Fra adm.: Havnedirektør Jørn-Even Hanssen

Innkalling: Godkjent

Saksliste: Godkjent

Etter alle sakene var ferdig behandlet ønsket havnestyret en orientering om Tromsø kommunes eierstrategi og selskapsspesifikke eierstrategi for Tromsø Havn som ble vedtatt av kommunestyret 16. desember 2021.

Under orienteringen ga havnestyret tydelig uttrykk for at de er overrasket over innholdet i den selskapsspesifikke strategien som både delvis er i strid med kommuneloven og som på sikt kan svekke foretaket. Tromsø Havns innspill er ikke hensyntatt og administrasjonen har ikke fått noen begrunnelse på hvorfor. Havnestyret ba administrasjonen legge frem en egen sak om selskapsspesifikk eierstrategi for Tromsø Havn på neste styremøte, 27. januar 2022.

Synnøve Søndergaard (vara) deltok i møtet fra kl. 13.32 under orientering om kommunens eierstrategi.

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr. Tittel
47/21	21/269 MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE DEN 25.11.2021.
48/21	20/136 PROSTNESET HAVNETERMINAL - KOMMUNENS OPPGJØR OG FELLESKOSTNADER
49/21	21/284 VURDERING AV ULIKE SELSKAPSMODELLER TROMSØ HAVN
50/21	21/281 MØTEDATOER 2022

47/21

MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE DEN 25.11.2021.

Havnedirektørens innstilling:

Møteprotokoll fra 25.11.2021 godkjennes.

Behandling:

Havnedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Møteprotokoll fra 25.11.2021 godkjennes.

48/21

PROSTNESET HAVNETERMINAL - KOMMUNENS OPPGJØR OG FELLESKOSTNADER

Havnedirektørens innstilling:

- 1) Tromsø havnestyre anmoder kommunestyret om å trekke punktene 2 og 3 i sak 147/20.
- 2) Tromsø havnestyre vedtar havnedirektørens forslag til nye punkter:
 - a. Tromsø kommune ber kommune- og havnedirektøren fremforhandle en løsning om hva kommunen skal betale i fellesareal og felleskostnader fra oppstart 18 juni 2018 og frem til endelig løsning er etablert. En slik løsning skal være fremforhandlet innen utgangen av Q1/2022.
 - b. Tromsø Kommune og Tromsø Havn skal finne en permanent modell som sikrer at terminalen drives rasjonelt og effektivt til beste for både eiere og brukere av terminalen.
- 3) Tromsø havnestyre legger saken frem for kommunestyret med slik innstilling:
 - a. Tromsø kommunestyre trekker punktene 2 og 3 i sak 147/20 Tromsø havnestyre vedtar havnedirektørens forslag til nye punkter:
 - b. Tromsø kommune ber kommune- og havnedirektøren fremforhandle en løsning om hva kommunen skal betale i fellesareal og felleskostnader fra oppstart 18 juni 2018 og frem til endelig løsning er etablert. En slik løsning skal være fremforhandlet innen utgangen av Q1/2022
 - c. Tromsø Kommune og Tromsø Havn skal finne en permanent modell som sikrer at terminalen drives rasjonelt og effektivt til beste for både eiere og brukere av terminalen.

Behandling:

På grunn av politikken i denne saken ønsker havnestyret at også havnestyrets leder deltar i forhandlingene med kommunedirektøren.

Havnestyret fremmet følgende forslag til endring av Havnedirektørens innstilling pkt. 2a og 3b:

Tromsø kommune ber kommune- og havnedirektøren sammen med havnestyrets leder fremforhandle en løsning om hva kommunen skal betale i fellesareal og felleskostnader fra oppstart 18 juni 2018 og frem til endelig løsning er etablert. En slik løsning skal være fremforhandlet innen utgangen av Q1/2022.

- Havnedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

- Havnestyrets forslag med endring av havnedirektørens innstilling i pkt. 2a og 3b ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- 1) Tromsø havnestyre anmoder kommunestyret om å trekke punktene 2 og 3 i sak 147/20.
- 2) Tromsø havnestyre vedtar havnedirektørens forslag til nye punkter:
 - a. Tromsø kommune ber kommune- og havnedirektøren sammen med havnestyrets leder fremforhandle en løsning om hva kommunen skal betale i fellesareal og felleskostnader fra oppstart 18 juni 2018 og frem til endelig løsning er etablert. En slik løsning skal være fremforhandlet innen utgangen av Q1/2022.
 - b. Tromsø Kommune og Tromsø Havn skal finne en permanent modell som sikrer at terminalen drives rasjonelt og effektivt til beste for både eiere og brukere av terminalen.
- 3) Tromsø havnestyre legger saken frem for kommunestyret med slik innstilling:
 - a. Tromsø kommunestyre trekker punktene 2 og 3 i sak 147/20 Tromsø havnestyre vedtar havnedirektørens forslag til nye punkter:
 - b. Tromsø kommune ber kommune- og havnedirektøren sammen med havnestyrets leder fremforhandle en løsning om hva kommunen skal betale i fellesareal og felleskostnader fra oppstart 18 juni 2018 og frem til endelig løsning er etablert. En slik løsning skal være fremforhandlet innen utgangen av Q1/2022
 - c. Tromsø Kommune og Tromsø Havn skal finne en permanent modell som sikrer at terminalen drives rasjonelt og effektivt til beste for både eiere og brukere av terminalen.

49/21

VURDERING AV ULIKE SELSKAPSMODELLER TROMSØ HAVN

Havnedirektørens innstilling:

- 1) Havnestyret støtter behovet for å innhente ekstern kompetanse som skal støtte administrasjonen i utredningsarbeidet, jfr. problemstillingene.
- 2) Havnestyret ber om å bli oppdatert på prosjektets utvikling i styremøtene
- 3) Sluttrapporten legges frem for styret

Behandling:

Havnestyret ønsker at Tromsø kommune aktivt skal informeres om at Tromsø Havn har startet denne prosessen og fremmet forslag om et punkt 4 til havnedirektørens innstilling:

4. Saken sendes over til kommunedirektøren til særskilt orientering.

- Havnedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
- Nytt punkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- 1) Havnestyret støtter behovet for å innhente ekstern kompetanse som skal støtte administrasjonen i utredningsarbeidet, jfr. problemstillingene.
- 2) Havnestyret ber om å bli oppdatert på prosjektets utvikling i styremøtene
- 3) Sluttrapporten legges frem for styret
- 4) Saken sendes over til kommunedirektøren til særskilt orientering.

50/21

MØTEDATOER 2022

Havnedirektørens innstilling:

Møtedatoer for Tromsø havnestyre 2022:

1. Torsdag 27. januar
2. Torsdag 24. februar
3. Torsdag 31. mars
4. Torsdag 28. april
5. Torsdag 2. juni
6. Torsdag 30. juni
7. Torsdag 1. september
8. Torsdag 29. september
9. Torsdag 27. oktober
10. Torsdag 24. november
11. Fredag 16. desember

Starttidspunkt kl 12:00

Behandling:

Havnedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Møtedatoer for Tromsø havnestyre 2022:

1. Torsdag 27. januar
2. Torsdag 24. februar
3. Torsdag 31. mars
4. Torsdag 28. april
5. Torsdag 2. juni
6. Torsdag 30. juni
7. Torsdag 1. september
8. Torsdag 29. september
9. Torsdag 27. oktober
10. Torsdag 24. november
11. Fredag 16. desember

Starttidspunkt kl 12:00

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blad er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Jarle Heitmann

Styreleder

May-Britt Ellingsen

Styrets nestleder

Barbara Vögele

Styremedlem

Grete Ovanger

Styremedlem

Tina Sætrum

Styremedlem

Tromsø, 17.12.2021

Harriet Willassen
Referent

RAPPORTERING STRATEGISKE MÅL 2021

Saksbehandler: Erling Bangsund
Arkivsaksnr.: 19/253

Arkiv: 030 &37

Saksnr.: Utvalg

65/19 Tromsø Havnestyre
54/20 Tromsø Havnestyre
37/21 Tromsø Havnestyre
2/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato

26.11.2020
30.09.2021
24.02.2022

Bakgrunn:

Viser til Strategisk styringsdokument og havnestyresak 54/20 strategiske mål for 2021 jf «trafikklysark» nedenfor.

Satsingsområde	Målsetning 2021	Status	Kommentar
Tilrettelegge for maritim næringsutvikling 	<ul style="list-style-type: none"> Økt verdiskaping i sentrum Økt aktivitet i Breivika Økt omsetning Grøtsund 		<ul style="list-style-type: none"> Utvikling sjeteene, indre havn og Prostneset utleid Masterplan, kai Posten, containere, konsept cruise, arealutvikling Breivika Nord og forskningsbase Videreføring MP ferdigstille bak-areal, nye fasiliteter
Være en pådriver for det grønne maritime skiftet i nord 	<ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for grønn skipsfart Aktivitetsskning knyttet til det grønne skiftet 		<ul style="list-style-type: none"> Evaluerer EPI, aktiv bruk av AEPT for miljøvennlige valg, Miljøfyrår og vurderer miljøressurs Energikartlegging, salg av landstrøm, mottak av plast, kildesortering internt og hos kunder
Være engasjert, endringsvillig og effektiv 	<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle bedriftskultur Nøkkeltalls analyser Tydelige roller og ansvar for en ytterligere profesjonalisering av org 		<ul style="list-style-type: none"> Starte arbeidet med samløkalisering, medarbeiderundersøkelse, omdømme og studietur Prissystem, Benchmarking, kundeorientering Klargjøre rollene og kommunikasjon, kompetanseutvikling, fellesmøter

Drøfting:

I følge årshjul for strategi- og økonomiprosess skal styret årlig i februar få en orientering om måloppnåelse forhenværende år. Nedenfor berøres noen punkter for 2021 og det vil i tillegg bli gitt en nærmere orientering i møtet. Havnestyret ble orientert om status i april og september 2021. Når vi ser tilbake på 2021 er året preget av pandemien med tilhørende kapasitetsutfordringer i organisasjonen.

Tilrettelegge for maritim næringsutvikling

- I sentrum har det generelt vært mye aktivitet mot kommunen og private aktører for å utvikle og skape aktivitet fra sørsjeteen til og med indre Havn. Blant annet har det vært jobbet med muligheten til å få etablert nytt serviceanlegg i indre havn. Når det gjelder landstrøm i sentrum har Fjuel mottatt støtte fra Enova på anlegg til kystruten på kai 7 samt høy- og lavspenninganlegg på kai 8. Prosjektene vil sannsynligvis bli ferdigstilt i 2023. Området ved sørsjeteen er nå i støpeskjeen jf flere avisoppslag og vil bli et viktig tema for havnestyret i 2022.
- Tromsø Havn har inngått avtale med Vervet AS om at de leier havnas tilflottsrett de neste 20 årene. Resultatet er en netto tilvekst på ca. 190 nye og sentrumsnære båtplasser.
- Havnestyret er godt informert om de ulike problemstillingene knyttet til Prostneset, ikke minst i et coronaperspektiv. Terminalen er inne i krevende prosesser, men vi er fortsatt positive tror at Prostneset vil utvikle seg til det mobilitetsknutepunktet regionen ønsker.

- Havnestyret vedtok i mai (sak 29/21) Masterplan for Breivika. Denner trekker hovedlinjene for den framtidige utviklingen av havneavsnittet. Kai til Posten ble ferdig i desember og godsterminalen er nå i virksomhet. Havnestyret vedtok i høst investeringen i nytt kaianlegg og et dedikert område for godsfunksjoner i tråd med planen.

Cruiseaktivitetene tar seg opp og vi ser på ulike alternativer i forhold til en framtidig utvikling både i sentrum og i Breivika. Utvikling av Breivika Nord (det som i dag ikke er utfyllt) er avhengig av flere faktorer, ikke minst mhp forholdet til ny fylkesvei og det grønne skiftet. Nå er imidlertid «Bomløsningene» i god prosess og vegprosjektet er høyt oppe på prioriteringslisten som gjør at det må regnes med fysiske tiltak allerede i 2022. Når det gjelder forskningsbasen er havnestyret kjent med problemstillingene her og vår posisjon i forhold til Universitetet.

- På Grøtsund ble masterplanarbeidet fase II ferdigstillt i 2021. Skissene og grunnlagsmaterialet blir nå konseptuelt benyttet for mulige etableringer og det er som kjent for styret interesse blant annet knyttet til havvind og hydrogen. I tillegg vil vi i 2022 utfordre miljøer knyttet til maritim mekanisk industri og havbruk for mulig etableringer. Ferdigstilling av bakarealet er gjennomført og første byggetrinn er nå komplett ihht reguleringsplan. I tillegg har vi arbeidet med mulighetene for nye fasiliteter på området blant annet med Energiklyngen Nord som har et prosjekt for en flerbrukshall. Havnestyret er godt informert om den forsvarsmessige logistikken som er aktuell i området. Videre opplever vi at området er attraktivt og får ulike prosjekt henvendelser regelmessig.
- Vi arbeider aktivt med kommunen og Troms og Finnmark fylkeskommune omkring utbedring av veispørsmålet og rekkefølgekrav ved en eventuell videre utvikling. Tromsø Havn har allerede presentert planene og utfordringene i KOBY og havna skal etter planen møte samferdselskomiteen i fylket den 14 mars.

Pådriver for det grønne skiftet

- Gjennom styrearbeid i Fjuel Tromsø AS og i praktisk handling har det vært mye søkelys på det grønne skiftet og selskapet har nå som nevnt ovenfor investeringplaner i landstrømsanlegg på kai 7 og 8. Strømanleggene på kai 38 og på Grøtsund er solgt til Fjuel og selskapet er nå kapitalisert slik at det har forutsetninger til å gjøre en reell forskjell med tanke på å redusere utslipp fra maritim næring. En generell erfaring er at arbeidet med å få rederne til å legge om til faktisk kunne ta imot landstrøm tar lengre tid enn forventet.
- Gjennom samarbeidet med Troms Kraft, og via Fjuel, er havna nå i konkrete diskusjoner om å etablere hydrogenproduksjon på Grøtsund
- Prosjektet angående mottak av plast i havet er eid av Senter for Hav og Arktisk. Tromsø Havn er positive til prosjektet, men er helt avhengig av at prosjektledelse og prosjekteier driver dette. Tilbakemeldingen som vi vil gi til havnestyret er at Tromsø Havn registrerer liten fremdrift som involverer oss, men prosjektet er foreløpig operativt.
- Miljørådgiver - Tromsø Havn har per dato ikke ansatt egen miljørådgiver, men vi mener fortstatt at det er riktig å styrke organisasjonen med en slik ressurs. Hovedgrunnen er at dette pt. ikke er utført, er kapasitet internt. Med ny stabssjef på plass 1 april 2022, vil flere få frigitt tid til å gå mer inn i problemstillingen slik at kravspesifikasjonen for miljørådgiveren blir riktig.

- Når det gjelder resirukulering generelt og plast spesielt har vi forsøkt å tilrettelegge for dette. Vi er fortsatt i kontakt med selskaper innenfor gjenvinning og er klare på at Grøstund har en plass for dette i sin forretningsmodell.
- Det ble utlyst ny renovasjonsavtale i 2021 der splittet på vått og tørt avfall. Gode ordninger som skal sikre at Tromsø er konkurransedyktig på mottak av avfall som øker graden av gjenvinning fra maritim aktivitet.

Engasjert, endringsvillig og effektiv

- Samlokalisering er et viktig tiltak for å bygge en felles organisasjonskultur med felles fokus mv. I løpet av 2021 har vi fått definert opp interne behov, identifisert lokale og signert avtale med utleier. Dette har vært en egen sak i havnestyret. I første omgang flytter administrasjonen tentativt mai - juni 2022. Tidspunktet for når de mer operative avdelingene flytter inn i samme lokale er pt. ikke definert, men det er et klart siktemål at alle er under samme tak innen utgangen av 2022. Lokalene i byen er nå ute på Finn.no og man møter jevnlig interessenter.
- Det å avholde kvartalsvise fellesmøter har i en situasjon med pandemi ikke vært mulig. Men det har vært samling knyttet til medarbeidermålingen (10-faktor), avdelingsvise møter med søkelys på forbedring og møter med fokus på kompetanseutvikling. Sykefraværet er generelt lavt, vi har ikke hatt noen alvorlige hendelser blant våre medarbeidere og den generelle stemningen oppleves som positiv. Våre medarbeidere, som de fleste andre i landet, gir likevel uttrykk for at man savner det å møtes fysisk og få diskutert felles problemstillinger. Det har på mellomledernivå blitt etablerte en fast møtstruktur mellom maritim, eiendom og teknisk slik at man i større grad er oppdatert om hverandres aktiviteter og prioriteringer.
- Når det gjelder nøkkeltall er vi godt i gang med bruk av PowerBI-dashbord. Både med de tradisjonelle lønnsomhet tall og mere spesifikke tall på anløp, liggetid og tonnasje. I tillegg trackes nå kaiutnyttelsesgrad og mersalgsnivå pr anløp på maritim. For eiendom er det 3årig kontraktsrullering og utleiegrad.
- Vi har også benchmarket oss mot andre havner som viser god drift, men mye «uforrentede verdier». Når det gjelder aktiv bruk av prissystemene har vi startet på ulike vurderinger da spesielt knyttet til kategorier og arbeidsmengde.

Konklusjon:

Strategiarbeidet i Tromsø Havn har lange perspektiver. Effektene kommer gjerne et stykke fram i tid og noen ganger har de som hovedmål å gi direkte effekt på samfunnsliv eller næringsaktivitet. Strategiske mål skal være hårete og det er nærmest naturlig at noen ikke nås eller blir besluttet nedprioritert.

Det har vært god framdrift med de fleste av oppgavene for 2021 tiltross for at pandemien og kapasitetsutfordringer har medført prioriteringer og utsettelse. Tromsø Havn sitt utviklingsarbeid er godt, planverket er oppdatert og avdelingene leverer som forventet. Når det er sagt er vi noe strenge med oss selv og signalisere mere «gule» trafikklys enn vi ideelt skulle ønske. Men flere av disse er grunnet forhold som ligger utenfor havnas kontroll slik som eksempelvis søndre havn. Når det gjelder det grønne skiftet ser vi at omgivelsene påvirker oss mere og mere og at det er viktig at vi selv definerer vår rolle og våre mål. Dette står på mål-arket for 2022. Oppsummert gir dette «trafikklysarket» for 2021.

Strategirapportering 2021

Satsingsområde	Måsetning 2021	Status	Kommentar
Tilrettelegge for maritim næringsutvikling 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Økt verdiskaping i sentrum ▶ Økt aktivitet i Breivika ▶ Økt omsetning Grøtsund 	 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Utvikling sjeteene, indre havn og Prostneset utleid ▶ Masterplan, kai Posten, containere, konsept cruise, arealutvikling Breivika Nord og forskningsbase ▶ Videreføring MP, ferdigstille bak-areal, nye fasiliteter
Være en pådriver for det grønne maritime skiftet i nord 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Legge til rette for grønn skipsfart ▶ Aktivitetsøkning knyttet til det grønne skiftet 	 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Evaluere EPI, aktiv bruk av AEPT for miljøvennlige valg, Miljølyrtårn og vurdere miljøressurs ▶ Energikartlegging, salg avlandstrøm, mottak av plast, kildesortering internt og hos kunder
Være engasjert, endringsvillig og effektiv 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Videreutvikle bedriftskultur ▶ Nøkkeltalls analyser ▶ Tydelige roller og ansvar for en ytterligere profesjonalisering av org 	 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Starte arbeidet med samløkalisering, medarbeiderundersøkelse, omdømme og studietur ▶ Prissystem, Benchmarking, kundeorientering ▶ Klargjøre rollene og kommunikasjon, kompetanseutvikling, fellesmøter

Vedlegg:

Innstilling:

Havnestyret tar saken til orientering

Jørn-Even Hansen
havnedirektør

ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR TROMSØ HAVN KF FOR 2021

Saksbehandler: Aashild Forseth
Arkivsaksnr.: 21/274

Arkiv: 210

Saksnr.: Utvalg
3/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato
24.02.2022

Havnedirektøren legger med dette frem årsregnskap for Tromsø Havn KF for 2021. Driftsregnskapet viser et positivt netto driftsresultat på kr 8 014 104, -. Mindreforbruket er satt av til disposisjonsfond.

Årsregnskap og årsberetning vil bli revidert av KomRev Nord IKS innen 15. april d.å. Forslag til styrets årsberetning legges frem som egen sak for havnestyret i møte 31. mars 2021.

Revisjonsberetning og kontrollutvalgets uttalelse vil bli fremlagt for styret til orientering etter at saken er behandlet i kontrollutvalget medio mai d.å.

Vedlegg:
Årsregnskap for 2021

Innstilling:

1. Tromsø havnestyre godkjenner årsregnskapet for Tromsø Havn KF for 2021.
2. Tromsø havnestyre legger frem årsregnskapet for Tromsø kommunestyre med slik innstilling:
 - a. Tromsø kommunestyre godkjenner årsregnskapet for Tromsø Havn KF for 2021.

Jørn-Even Hansen
havnedirektør

Årsregnskap 2021

TROMSØ HAVN KF
JØRN-EVEN HANSSEN

Creating the arctic future

Innhold

Innledning.....	2
Bevilgningsoversikt - drift (§ 5-4)	3
Bevilgningsoversikt – investering (§ 5-5).....	4
Økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6)	5
Balanseregnskapet (§ 5-8).....	6
Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner (§ 5-9)	7
Noteopplysninger	9
Kort om virksomheten og organisering.....	9
Kommuneregnskapet – et finansielt og bevilgningsorientert regnskap	9
De grunnleggende regnskapsprinsippene:.....	10
God kommunal regnskapskikk.....	11
Forskriftsbestemte noteopplysninger	11
Note 1 - Endring i arbeidskapital (§ 5-10 a).....	12
Note 2 - Oppstilling av kapitalkontoen (§ 5-10 b)	13
Note 3 – Endring i regnskapsprinsipp, regnskapsestimat og korrigeringer av tidligere års feil (§ 5-10 c)	13
Note 4 – Anleggsmidler (§ 5-11 a).....	14
Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie (§ 5-11 b).....	14
Note 6 - Utlån (§ 5-11 c)	14
Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (§ 5-11 d)	14
Note 8 - Rentesikring (§ 5-11 e)	14
Note 9 - Langsiktig gjeld (§ 5-12 a).....	15
Note 10 – Avdrag på lån (§ 5-12 b).....	15
Note 11 - Pensjon (§ 5-12 c)	16
Note 12 - Garantiansvar (§ 5-12 d).....	17
Note 13 - Avsetning og bruk av fond (§ 5-13 a)	18
Note 14 - Selvkost (§ 5-13 b)	18
Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler (§ 5-13 c).....	18
Note 16 - Årsverk, godtgjørelse til ledende personer (§ 5-13 d).....	19
Note 17 - Godtgjørelse til revisor (§ 5-13 e).....	19
Note 18 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet	19
Note 19 - Økonomisk utvikling	20
Note 20 - Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelse etter balansedagen	20
Note 21 - Fordeling av inntekter (§ 6-2 a)	20
Note 22 - Overføringer fra kommunekassen for å dekke merforbruket (§ 6-2 b)	20

Innledning

Tromsø Havn KF har utarbeidet regnskapet for 2021 i henhold til bestemmelsene i kommuneloven av 22.juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019, og god kommunal regnskapsskikk (GKRS), herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS).

Tromsø Havn KF rapporterer i henhold til forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner mv. av 18.10.2019, og KOSTRA-veilederen for 2020 (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING).

Årsregnskapet inneholder forskriftsbestemte oppstillinger og noter (§ 5-2 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. av 07.06.2019, heretter omtalt som *budsjett- og regnskapsforskriften*). De forskriftsbestemte oppstillingene er bevilgningsoversikt drift (§ 5-4), bevilgningsoversikt investering (§ 5-5), økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6), balanseregnskapet (§ 5-8) og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner (§ 5-9). Kommunale foretak kan slå sammen uvesentlige poster med andre poster og utelate poster som ikke er aktuelle i disse oppstillingene (§ 6-1).

Havnestyret avlegger årsregnskapet og avgir årsberetning (kommuneloven § 9-8). Saken skal behandles av kommunestyret senest 30. juni (kommuneloven § 14-3). Vedtaket om årsregnskapet skal angi hvordan et eventuelt merforbruk skal dekkes inn. Tromsø Havn KF inngår i samme juridiske enhet som Tromsø kommune og skal dermed også inngå i et samlet årsregnskap for kommunen. Et eventuelt merforbruk skal dekkes inn i driftsregnskapet året etter at det oppsto. Dersom merforbruket ikke er fullt ut dekket inn i regnskapet i året etter at merforbruket oppsto, skal det resterende beløpet overføres fra kommunekassen til foretaket i budsjettet for det andre året etter at merforbruket oppsto jmfør kommuneloven § 14-12, 2. ledd. Et udekket beløp i investeringsregnskapet skal føres opp til dekning på investeringsbudsjettet året etter at det oppstod. Kommunale foretak har selv ansvaret for å dekke inn eventuelle udekket finansiering i investeringsregnskapet. Kommuneloven har ikke tilsvarende bestemmelser for overføring av midler til kommunale foretak som det er for merforbruk i driftsregnskapet.

Etter ny kommunelov er ikke mindreforbruk i driftsregnskapet lenger aktuelt, da dette skal avsettes direkte til disposisjonsfond, etter strykningsbestemmelsen, jmfør § 4-3 i budsjett- og regnskapsforskriften. På tilsvarende måte er heller ikke udisponert beløp i investeringsregnskapet aktuelt lengre, da det først skal foretas strykninger og deretter avsettes direkte til ubundet investeringsfond (§ 4-6 i budsjett- og regnskapsforskriften).

Driftsregnskapet for 2021 ble avsluttet i 0 etter avsetning av 9 842 890 kroner direkte til disposisjonsfond. Investeringsregnskapet for 2021 ble avsluttet etter overføring av 12 177 291 kroner fra disposisjonsfond.

Brutto og netto driftsresultat er positivt med henholdsvis 17 513 962 kroner og 8 014 104 kroner. Netto driftsresultat har en positiv resultatgrad på 7,5 % av driftsinntektene. Til sammenligning var det i 2020 et regnskapsmessig underskudd på 0 kroner etter bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk (netto driftsresultat var negativt med 4,2 mill. kroner).

Bevilgningsoversikt - drift (§ 5-4)

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2021	Oppr budsjett 2021	Regnskap 2020
Rammetilskudd		0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt		0	0	0	0
Eiendomsskatt		0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter		-106 465	-112 613	-122 416	-105 719
Sum generelle driftsinntekter		-106 465	-112 613	-122 416	-105 719
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		59 219	64 902	76 256	58 263
Avskrivninger		29 732	32 000	30 000	33 060
Sum netto driftsutgifter		88 951	96 902	106 256	91 323
Brutto driftsresultat	19	-17 514	-15 711	-16 159	-14 396
Renteinntekter		-1 920	-1 044	-450	-1 463
Utbytter		0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omlopsmidler		0	0	0	0
Renteutgifter		14 538	15 935	14 533	14 612
Avdrag på lån		26 613	26 822	27 865	38 474
Netto finansutgifter		39 232	41 713	41 947	51 623
Motpost avskrivninger		-29 732	-32 000	-30 000	-33 060
Netto driftsresultat	19	-8 014	-5 998	-4 212	4 167
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering		0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond		-1 828	0	0	-1 906
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond		9 842	5 998	4 212	14 124
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	-16 384
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19	8 014	5 998	4 212	-4 167
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	19	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt – investering (§ 5-5)

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2021	Oppr budsjett 2021	Regnskap 2020
Investeringer i varige driftsmidler	1	61 763	73 500	111 750	42 416
Tilskudd til andres investeringer			0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1	10 535	10 535	0	1 330
Utlån av egne midler			0	0	0
Avdrag på lån			0	0	0
Sum investeringsutgifter		72 298	84 035	111 750	43 746
Kompensasjon for merverdiavgift			0	0	0
Tilskudd fra andre	12	-12 781	-2 000	0	-2 818
Salg av varige driftsmidler	12	-11 242	-10 535	0	-32 762
Salg av finansielle anleggsmidler			0	0	0
Utdeling fra selskaper			0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler			0	0	0
Bruk av lån	10	-36 097	-40 000	-50 000	0
Sum investeringsinntekter		-60 120	-52 535	-50 000	-35 579
Videreutlån			0	0	0
Bruk av lån til videreutlån			0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån			0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån			0	0	0
Netto utgifter videreutlån		0	0	0	0
Overføring fra drift			-15 129	-61 750	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond			0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond		-12 177	-16 371	0	-8 166
Dekning av tidligere års udekket beløp			0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-12 177	-31 500	-61 750	-8 166
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	19	0	0	0	0

Økonomisk oversikt etter art – drift (§ 5-6)

(tall i hele tusen kroner)	Note	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2021	Oppr budsjett 2021	Regnskap 2020
Rammetilskudd		0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt		0	0	0	0
Eiendomsskatt		0	0	0	0
Andre skatteinntekter		0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		0	0	0	0
Overføringer og tilskudd fra andre		0	0	0	0
Brukerbetaling		0	0	0	0
Salgs- og leieinntekter		-106 465	-112 613	-122 416	-105 719
Sum driftsinntekter	18	-106 465	-112 613	-122 416	-105 719
Lønnsutgifter		20 772	20 773	22 520	21 120
Sosiale utgifter		4 891	4 668	6 144	2 766
Kjøp av varer og tjenester		33 557	39 461	47 593	34 377
Overføringer og tilskudd til andre		0	0	0	0
Avskrivninger	4	29 732	32 000	30 000	33 060
Sum driftsutgifter	18	88 951	96 902	106 256	91 323
Brutto driftsresultat	19	-17 514	-15 711	-16 159	-14 396
Renteinntekter		-1 920	-1 044	-450	-1 463
Utbytter		0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
Renteutgifter		14 538	15 935	14 533	14 612
Avdrag på lån	10	26 613	26 822	27 865	38 474
Netto finansutgifter		39 232	41 713	41 947	51 623
Motpost avskrivninger	4	-29 732	-32 000	-30 000	-33 060
Netto driftsresultat	19	-8 014	-5 998	-4 212	4 167
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering		0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	13	-1 828	0	0	-1 906
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond		9 842	5 998	4 212	14 124
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	-16 384
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	19	8 014	5 998	4 212	-4 167
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	19	0	0	0	0

Balanseregnskapet (§ 5-8)

(tall i hele tusen kroner)	Note	2021	2020
EIENDELER			
Faste eiendommer og anlegg		1 399 244	1 386 024
Utstyr, maskiner og transportmidler		8 213	3 365
Sum varige driftsmidler	4	1 407 458	1 389 389
Aksjer og andeler	5	12 095	1 560
Obligasjoner		0	0
Utlån	6	0	0
Sum finansielle anleggsmidler		12 095	1 560
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler	11	63 926	64 819
Sum anleggsmidler		1 483 479	1 455 769
Bankinnskudd og kontanter		117 465	129 692
Aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Sertifikater		0	0
Derivater		0	0
Sum finansielle omløpsmidler	7,8	0	0
Kundefordringer	18	19 405	8 787
Andre kortsiktige fordringer	18	8 750	7 419
Premieavvik	11	0	0
Sum kortsiktige fordringer		28 156	16 206
Sum omløpsmidler	1	145 621	145 898
SUM EIENDELER		1 629 100	1 601 667

(tall i hele tusen kroner)	Note	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
Disposisjonsfond	13	-93 190	-83 348
Bundne driftsfond	13,14	-9 544	-11 373
Merforbruk i driftsregnskapet	19	0	0
Sum egenkapital drift		-102 734	-94 720
Ubundet investeringsfond		-4 194	-16 371
Bundne investeringsfond	13	0	0
Udekket beløp i investeringsregnskapet	19	0	0
Sum egenkapital investering		-4 194	-16 371
Kapitalkonto	2	-656 064	-614 000
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	0	0
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	3	0	0
Sum annen egenkapital		-656 064	-614 000
Sum egenkapital		-762 991	-725 091
Gjeld til kredittinstitusjoner		-791 620	-792 052
Obligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Sum lån	9,10	-791 620	-792 052
Pensjonsforpliktelse	11	-49 698	-49 717
Sum langsiktig gjeld		-841 319	-841 768
Leverandørgjeld	18	-20 854	-4 708
Likviditetslån		0	0
Derivater		0	0
Annen kortsiktig gjeld	18	-3 935	-30 099
Premieavvik	11	0	0
Sum kortsiktig gjeld	1,18	-24 790	-34 807
Sum gjeld		-866 108	-876 575
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		-1 629 100	-1 601 667
MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		13 903	0
Andre memoriakonti	14	0	0
Motkonto for memoriakontiene	14	-13 903	0

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner (§ 5-9)

		Vedtatt i årsbudsjettet	Vedtatt av underordnet organ	Sum (ihht regnskap)
Samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner i driftsregnskapet (tall i hele tusen kroner)	Note			
Netto driftsresultat				-8 014
Avsetning til bundne driftsfond				0
Bruk av bundne driftsfond		0		-1 828
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				0
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				5 998
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				0
Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk		0		0
Årets budsjettavvik (mer - eller mindreforbruk før strykninger)				-3 844
Strykning av overføring til investering				0
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond				0
Strykning av dekning av tidligere års merforbruk		0		0
Strykning av bruk av disposisjonsfond				0
Mer- eller mindreforbruk etter strykning				-3 844
Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykning				0
Bruk av disposisjonsfond for inndeckning av tidligere årets merforbruk				0
Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk				0
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond				3 844
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	19			0

		Vedtatt i årsbudsjettet	Vedtatt av underordnet organ	Sum (ihht regnskap)
Samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner i investering (tall i hele tusen kroner)	Note			
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån				48 274
Avsetning til bundne investeringsfond				0
Bruk av bundne investeringsfond				0
Budsjettetert bruk av lån		0		-40 000
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				-15 129
Avsetning til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				0
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter				-16 371
Dekning av tidligere års udekket beløp				0
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)				-23 226
Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond				0
Strykning av bruk av lån		3 903		3 903
Strykning av overføring fra drift				15 129
Strykning av bruk av ubundet investeringsfond				4 194
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger				0
Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond				0
Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp)	19			0

Noteopplysninger

Kort om virksomheten og organisering

Tromsø Havn KF er organisert som et kommunalt foretak og er Tromsø kommunes havnefaglige organ som skal tilrettelegge for sikker, bærekraftig og konkurransedyktig sjøtransport samt utøve den myndighet og de forvaltningsoppgaver som er tillagt kommunen etter havne- og farvannsloven.

Tromsø Havn skal sikre en fremtidsrettet og effektiv havnedrift og tilrettelegge for maritim nærings- og eiendomsutvikling. Selskapet kan delta på eiersiden i og samarbeide med andre virksomheter når dette tjener selskapets formål. Tromsø Havn skal aktivt bidra til det maritime grønne skiftet i nord.

Tromsø kommunestyre er havnens øverste organ. Foretaket ledes av Tromsø havnestyre. Den daglige driften av havnen forestås av havneadministrasjonen med en havnedirektør som leder.

Øvrig beskrivelse av virksomheten vil framkomme av styrets årsberetning, samt Tromsø kommunes årsberetning for den samlede virksomheten (kommuneloven § 14-7). Årsberetning skal behandles av kommunestyret i samme sak som årsregnskapet, senest 30. juni (kommuneloven § 14-3).

Kommuneregnskapet – et finansielt og bevilgningsorientert regnskap

Kommuneregnskapet er et finansielt og bevilgningsorientert regnskap, med fokus på betalbare størrelser. Dette forklares ved at kommuneregnskapet først og fremst viser tilgang på og bruk av midler, noe som i korte trekk betyr at regnskapet i hovedsak viser inntekter og utgifter (finansielle/betalbare størrelser) og ikke kostnader og økonomisk overskudd/gevinst.

De grunnleggende regnskapsprinsippene:

Arbeidskapitalprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)¹

All tilgang på og bruk av midler i året skal framgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.

Bruttoprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto.

Anordningsprinsippet (§ 14-6 i kommuneloven)¹

Alle kjente utgifter og utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i Tromsø Havn KF sitt årsregnskap, enten de er betalt eller ikke. Med kjent menes at varer og tjenester må være levert for inntektsføring og mottatt for utgiftsføring. Tidspunktet for når fakturaer forfaller er uten betydning med tanke på bokføringstidspunkt.

Beste estimat (§ 14-6 i kommuneloven)

Hvis størrelsen på et beløp er usikkert, brukes beste estimat.

Regler om måling (Forsiktighetsprinsippet)

Forsiktighetsprinsippet er ikke nevnt som et grunnleggende regnskapsprinsipp i kommuneloven § 14-6 og er heller ikke definert som et grunnleggende regnskapsprinsipp i rammeverket. Men basert på reglene om måling av eiendeler og gjeld i § 3-2 og § 3-3 i budsjett- og regnskapsforskriften, skal urealisert tap regnskapsføres.

A) Måling av anleggsmidler og langsiktig gjeld

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Varige driftsmidler som bygninger, anlegg, maskiner og transportmidler, klassifiseres som anleggsmidler. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har ubegrenset brukstid avskrives ikke, mens anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter § 3-4 i budsjett- og regnskapsforskriften. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet. Anleggsmidler som har hatt verdifall som ikke forventes å være forbigående nedskrives til virkelig verdi.

Langsiktig gjeld måles til opptakskost. Langsiktig gjeld oppskrives ved en varig økning i forpliktelsen. Langsiktig gjeld oppskrives likevel ikke ved renteendringer på lån. Oppskrivningen reverseres i den grad grunnlaget for oppskrivningen faller bort.

B) Måling av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Tromsø Havn KF sine omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi (laveste verdis prinsipp). Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler måles til virkelig verdi.

¹ Unntak fra arbeidskapitalprinsippet og anordningsprinsippet

For lån er det kun den delen som faktisk er brukt i løpet av året som ført i investeringsregnskapet. Den delen som ikke er brukt, er registrert som memoriapost i balansen (§ 2-6 i budsjett- og regnskapsforskriften).

Regnskapsføring av premieavvik vil i henhold til (§ 3-5 og 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften) vil også fremstå som et unntak.

Prinsippendringer skal etter budsjett- og regnskapsforskriften § 3-7 regnskapsføres direkte mot egenkapitalen og vil også fremstå som et unntak.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige fordringer klassifiseres som anleggsmiddel.

Kortsiktig gjeld måles til det høyeste av opptakskost og virkelig verdi.

God kommunal regnskapsskikk

I henhold til kommuneloven (§ 14-6) skal også årsregnskapet føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk. God kommunal regnskapsskikk er en rettslig standard som skal utvikles innenfor den rammen lovgivningen setter. God kommunal regnskapsskikk er ment som et dynamisk begrep og skal angi standarder som kompletterer lovverket. Disse regnskapsstandardene utformes gjennom praksis, teori og samfunnsutvikling. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) forvalter disse regnskapsstandardene (KRS).

Forskriftsbestemte noteopplysninger

Noter er en forklaring og utdypning av informasjon til de forskriftsbestemte oppstillingene. I henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 5-2) skal det så langt de er aktuelle være noteopplysninger om;

- Faste noteopplysninger om arbeidskapital, kapitalkonto og endringer i regnskapsprinsipp (§ 5-10)
- Faste noteopplysninger om eiendeler (§ 5-11)
- Faste noteopplysninger om lån, avdrag, pensjon og andre forpliktelser (§ 5-12)
- Faste noteopplysninger om andre forhold (§ 5-13)
- Andre noteopplysninger i årsregnskapet som er vesentlig for å vurdere den økonomiske utviklingen og stilling (§ 5-15)

Årsregnskapet til kommunale foretak skal i tillegg inneholde opplysninger om særlige noteopplysninger (§ 6-2).

Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS) kan også gjennom de kommunale regnskapsstandarder (KRS) ha gitt ytterligere krav til og spesifisering av noteopplysningene.

Faste noteopplysninger om arbeidskapital, kapitalkonto og endringer i regnskapsprinsipp

Note 1 - Endring i arbeidskapital (§ 5-10 a)

Det skal opplyses om hva arbeidskapitalen er ved inngangen av året, årets endring i arbeidskapitalen, og hva arbeidskapitalen er ved utgangen av året. Årets endring i arbeidskapitalen skal spesifiseres med netto driftsresultat, netto utgifter i investeringsregnskapet, endring i ubrukte lånemidler og virkningen av endring i regnskapsprinsipp.

Regnskapet til Tromsø Havn KF skal vise all anskaffelse og anvendelse av midler. Det betyr at regnskapet er et arbeidskapitalregnskap som omfatter inntekter og innbetalingsposter, som for eksempel bruk av lån og mottatte avdrag på utlån, salg av aksjer og andeler, og utgifter og utbetalingsposter, som for eksempel avdrag på lån og utlån, og kjøp av aksjer og andeler. Tabellene viser en spesifisering av endring i arbeidskapital ifølge balansen. Oversikten viser endringene i de enkelte beholdningskonti som inngår i omløpsmidlene og i kortsiktig gjeld. Tabellene viser også sum anskaffelse og sum anvendelse av midler fra drifts- og investeringsregnskapet. Arbeidskapitaloversikten viser regnskapets inntekter og innbetalingsposter samt utgifter og utbetalingsposter.

Balanseregnskapet:	31.12.2020	31.12.2021	Endring
Omløpsmidler	145 898 229	145 621 118	
Kortsiktig gjeld	34 807 146	24 789 860	
Arbeidskapital	111 091 083	120 831 258	9 740 175
Drifts- og investeringsregnskapet:			Sum
Anskaffelse av midler:			
Inntekter driftsregnskap		106 464 888	
Inntekter investeringsregnskap		24 023 667	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner		36 096 639	
Sum anskaffelse av midler		166 585 195	166 585 195
Anvendelse av midler:			
Utgifter driftsregnskap		59 218 969	
Utgifter investeringsregnskap		72 297 597	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner		39 231 816	
Sum anvendelse av midler		170 748 382	170 748 382
Anskaffelse - anvendelse av midler			-4 163 187
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)			13 903 361
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap			9 740 175
Endring arbeidskapital i balansen			9 740 175
Differanse (forklares nedenfor)			0

Note 2 - Oppstilling av kapitalkontoen (§ 5-10 b)

Årets endring i kapitalkonto skal spesifiseres med årets endring i bokført verdi av anleggsmidlene og langsiktig gjeld, endring i ubrukte lånemidler og virkningen av endring i regnskapsprinsipp.

Egenkapitalen i et regnskap som er ført i henhold til god kommunal regnskapskikk tilsvarer forskjellen mellom balanseført verdi av eiendeler og gjeld. Egenkapitalen er inndelt i en fondsdel og i en kapitalkonto. Kapitalkontoen representerer differansen mellom balanseført verdi av anleggsmidlene og langsiktig gjeld, justert for ubrukte lånemidler. Kapitalkontoen representerer egenkapitalfinansiert andel av anleggsmidlene.

Kapitalkonto pr. 01.01		614 000 298
+ Investeringer	72 297 597	
+ Avdrag på lån	50 431 370	
+ Pensjonsmidler	736 449	
		123 465 416
- Avskrivninger	29 731 957	
- Avgang/nedskrivninger	13 962 496	
- Bruk av lån	36 096 639	
- Pensjonsforpliktelse Vital	1 611 057	
- Avslutning utlån	0	
		81 402 150
Kapitalkonto pr. 31.12		656 063 564
Kapitalkonto	2021	2020
Sum anleggsmidler	1483 478 739	1 455 768 548
- Langsiktig gjeld	841 318 539	841 768 253
+ Ubrukte lånemidler	13 903 361	
Kapitalkonto pr. 31.12.21	656 063 564	614 000 298

Note 3 – Endring i regnskapsprinsipp, regnskapsestimat og korrigeringer av tidligere års feil (§ 5-10 c)

Det er ikke foretatt endringer i regnskapsprinsipper i 2021. Det har ikke vært vesentlige korrigeringer av tidligere års feil eller estimatendringer i 2021.

Faste noteopplysninger om eiendeler

Note 4 – Anleggsmidler (§ 5-11 a)

Oversikt over faste eiendommer og maskiner 31.12.2021							
	Havne-arealer	Sikkerhets-tiltak	Kaier og sjeteer	Vareskur og andre bygninger	Landstrøms-anlegg	Ren sentrumshavn Miljøopprydding	Maskiner, biler og båter
Bokført verdi 01.01.2021	445 847 175	8 015 363	353 526 447	434 157 138	15 373 349	129 104 483	3 365 495
Årets tilgang	11 209 335	1 275 682	41 414 260	1 744 865	3 514		6 114 941
Årets avgang			297 164	21 000 344	13 665 332		
Årets avskrivninger	386 695	878 086	13 788 007	13 102 638	309 319		1 267 213
Årets nedskrivninger							
Bokført verdi pr. 31.12.2021	456 669 809	8 412 959	380 855 536	422 799 350	1 402 214	129 104 483	8 213 227
Økonomisk levetid	40 år	20 år	10-40 år	10-50 år	10 år	0 år	5-10 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskrivning	Lineær

Note 5 - Aksjer og andeler i varig eie (§ 5-11 b)

	Selskapets aksjekapital	Eierandel	Antall aksjer/Andeler	Bokført Verdi
TH Utvikling AS	100.000	100,0 %	100	100 000
Cruise Norway A/S	608.000	6,5 %	20	20 000
BONORD			2	300
Tromsø Internasjonale Skole				50 000
Visit Tromsø-Region AS	330.000	17,0 %	55	60 000
EPI AS	4 000 000	6,7 %	670	497 013
Fjuel Tromsø AS	23 200 000	49,0 %	11368	11 368 000
Sum				12 095 313

Note 6 - Utlån (§ 5-11 c)

Tromsø Havn KF har ingen utlån.

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (§ 5-11 d)

Tromsø Havn KF eier 44 388,2723 andeler i pengemarkedsfondet PLUSS Likviditet II, pålydende 1 000 kroner med en ligningsverdi på 1 011,84. Inngående balanseført verdi var 44 581 805 kroner. Utgående verdi pr 31.12.2021 er 44 913 829 og resultatført avkastning utgjør 332 024 kroner.

Note 8 - Rentesikring (§ 5-11 e)

Tromsø Havn KF har ingen eiendeler eller forpliktelser hvor sikring kunne vært aktuelt.

Faste noteopplysninger om lån, avdrag, pensjon og andre forpliktelser

Note 9 - Langsiktig gjeld (§ 5-12 a)

Låne år	Långiver	Låne nr.	Lånets formål	Opprinn. Lån	Avdr. tid	Renter	Avdrag	Rest pr. 31.12.2021
2012	KBN	302	Grøtsund Havneavsnitt	100 000 000	40	1 496 895	2 739 720	84 931 380
2013	KBN	149	Grøtsund Havneavsnitt	100 000 000	40	893 690	2 739 600	86 301 880
2014	KBN	239	Sammenslåtte lån 2014	126 250 010	26	1 575 178	4 855 760	89 831 810
2014	KBN	241	Sammenslåtte lån 2014	23 262 700	30	167 153	775 420	17 447 050
2014	KBN	620	Forprosjekt Prostneset	25 000 000	40	215 165	625 000	20 625 000
2016	KBN	28	Prostneset	200 000 000	40	4 884 381	5 714 280	194 275 720
2016	KBN	29	Prostneset	200 000 000	40	4 774 094	5 714 280	194 275 720
2016	KBN	290	Flytekai Prostneset, kai 12, massekjøp stein og div skattøra	66 275 000	30	348 141	25 009 000	18 047 120
2016	KBN	291	Miljøprosjekt	30 000 000	30	188 648	1 016 960	19 830 490
2016	KBN	292	Utbygging Breivika/Kai 25	37 000 000	28	140 218	1 241 350	13 034 170
2021	KBN	318	Utbygging Breivika/Kai28	50 000 000	40	137 708		50 000 000
2016	Samvirke- gården			3 000 000				3 000 000
						14 821 271	50 431 370	791 600 340
Ekstra avdrag utgiftsført 2020 (vekting avdrag lån)							12 801 000	
Ekstraordinært avdrag							10 000 000	
Refusjon avdrag Tromsø Kommune, miljøprosjekt							-1 016 960	
Sum utgiftsført avdrag lån							26 613 410	
Aktiverte byggelånsrenter						161 666		
Refusjon renter Tromsø Kommune, miljøprosjektet						- 178 337		
Sum renter øvrige konto						56 977		
Utgiftsført renter						14 538 204		

Samtlige av Tromsø Havns lån gjelder egne investeringer. Gjennomsnittlig rente er 2,46 % og vektet gjestående løpetid er 15,5 år. Ingen av lånene forfaller, og krever refinansiering i 2022.

Note 10 – Avdrag på lån (§ 5-12 b)

Ved innføring av kommuneloven § 50 nr. 7, anbefalte Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) to metoder for beregning av minste tillatte avdrag. Disse er gjerne omtalt som «regnearkmodellen» og «forenklet modell».

Tromsø Havn KF legger til grunn «forenklet modell» ved vekting av avdrag lån.

Tromsø Havn KF hadde en lånegjeld på 792,0 millioner kroner pr. 31.12.2021. Tromsø Havn KF har i 2021 betalt 27,6 millioner kroner i ordinære låneavdrag. Dette er 3,6 millioner kroner mer enn minste tillatte avdrag etter forenklet modell. Totale avskrivninger i 2021 beløper seg til 29,7 millioner kroner.

Note 11 - Pensjon (§ 5-12 c)

I tillegg til dekning i folketrygden har ansatte i Tromsø Havn en offentlig ytelsesbasert pensjonsordning jf. Hovedtariffavtalens kapittel 2.

Regnskapsforskriften fra og med 2002

Til og med 2001 har foretakets pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ikke framgått av balanseregnskapet. Regnskapet ble belastet med forfalt og betalt premie til pensjonsselskapet. Etter § 13 i regnskapsforskriften (FKR § 13 Regnskapsføring av pensjon) skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering, jf. tabell 3-1. Pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler og pensjonspremie beregnes av aktuar.

Økonomiske forutsetninger	2021
Avkastning pensjonsmidler	3,50 %
Diskonteringsrente	3,30 %
Årlig lønnsvekst	1,98 %
Årlig G-regulering	1,98 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	1,22 %
Arbeidsgiversats	7,90 %

Netto pensjonskostnad, betalt premie og regnskapsføring av premieavvik

Jf. regnskapsforskriften skal avvik inntektsføres eller utgiftsføres som premieavvik i driftsregnskapet (jf. FKR §13-4 Håndtering av avvik)

Årets netto pensjonskostnad spesifisert (§ 13-1 nr. C).

• Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 260 780
• Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	1 435 742
• Forventet avkastning på pensjonsmidlene	(2 134 394)
• Administrasjonskostnader	321 524
• Netto pensjonskostnad (inkl adm.)	1 883 652
• Betalt premie i året (inkl. adm.)	3 568 407
• Årets premieavvik	(1 684 755)

Amortisering av premieavvik og fremtidig utvikling

Tromsø Havn har tidligere år valgt å bokføre premieavviket lineært over 15 år fra og med 2002 til og med 2010. I 2011 ble det gjort endringer i regelverket som førte til at premieavvik oppstått i 2011 og senere skulle bokføres lineært over 10 år. Nye endringer kom for premieavvik oppstått i 2014 og senere, som skal bokføres over 7 år.

Premieavviket har i perioden 2002 til 2020 vært positiv i alle år, med unntak av 2003 og 2015.

Samlet påvirket årets premieavvik og årets amortisering netto driftsresultat 2021 med kr 209 507,- i netto inntekt.

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik og beregningsforutsetningene (§ 13-1 nr. E):	Pensjonsposter	Arbeidsgiveravgift
Pensjonsmidler 31.12.	63 925 818	
Brutto pensjonsforpliktelser 31.12.	50 739 878	
Akkumulert gjenstående premieavvik 31.12.	6 309 297	498 4345
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse 31.12. (7.9 %).	13 185 940	1 041 689

Jf. regnskapsforskriftens § 13-3 pkt. C skal det årlig foretas ny beregning av de pensjonsforpliktelser som ble balanseført i foregående års regnskap. Ved ny beregning skal oppdaterte grunnlagsdata og årets forutsetninger legges til grunn. Avviket mellom avlagt tall for pensjonsforpliktelse i foregående år og ny beregning kalles årets estimatavvik for pensjonsforpliktelsene. Videre er årets estimatavvik

for pensjonsmidlene avviket mellom avlagte tall for pensjonsmidlene i foregående år og faktiske pensjonsmidler.

Estimatavvik	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser
Faktiske midler/forpliktelse 01.01.	60 173 945	48 672 757
Estimerte midler/forpliktelse 01.01.	64 818 770	48 421 118
Estimatavvik 01.01.	(4 644 828)	251 639
Estimatavvik fra tidligere år	0	0
Estimatavvik fra i år	(4 644 828)	251 639
Akkumulert estimatavvik 31.12.	0	0

Note 12 - Garantiansvar (§ 5-12 d)

Tromsø Havn KF har ikke stilt garantier, verken for organisasjoner eller privatpersoner.

Faste noteopplysninger om andre forhold

Note 13 - Avsetning og bruk av fond (§ 5-13 a)

Disposisjonsfond

Fond	2021	2020
Disposisjonsfond pr. 01.01.	83 347 587	69 223 926
Avsatt i driftsregnskapet	9 842 204	14 123 661
Overført til bundet fond		
Bruk av fond		
Disposisjonsfond pr. 31.12.	93 189 789	83 347 587

Ubundet kapitalfond

Fond	2021	2020
Ubundet kapitalfond pr. 01.01.	16 370 932	
Avsetning udisponert		24 537 152
Bruk av fond	12 177 291	8 133 220
Ubundet kapitalfond pr. 31.12.	4 193 639	16 370 932

Som følge av at netto driftsresultat er positivt ved årsslutt, avsettes 9 842 204 kroner til disposisjonsfond i henhold til § 4-3. 2. ledd i budsjett- og regnskapsforskriften, da det ikke er merforbruk fra tidligere år som skal dekkes. Samlet gir dette en saldo på disposisjonsfond på 93,2 mill. kroner ved årsslutt.

Note 14 - Selvkost (§ 5-13 b)

Kystverket stadfestet sitt vedtak i brev av 5. september 2019, om retting og stansing av innkrevd anløpsavgift – Tromsø Havn. I tillegg til tilbakeføring av anløpsavgift for perioden 2015-2017 til anløpsavgiftsområdet er det gjort nye beregninger for 2018 og 2019.

Tromsø Havn stanset innkreving av anløpsavgift fra 1. oktober 2019.

Rettingen skal skje ved at Tromsø Havn KF setter anløpsavgiften til null inntil det året inngående saldo på overdekningen er lavere enn årets forventede kostnader innenfor avgiftsområdet.

År	Innkrevd	Kostnader	For mye innkrevd/(ikke innkrevd)	Renteberegning selvkostfond	UB selvkostfond	UB selvkostfond inklv. renter
s2015	7 130 244	5 000 480	2 129 764	37 484	2 167 248	2 167 248
2016	7 527 363	5 100 335	2 427 028	77 184	2 504 212	4 671 460
2017	8 229 981	5 027 301	3 202 680	155 908	3 358 588	8 030 048
2018	9 361 366	6 106 564	3 254 802	267 451	3 522 253	11 552 301
2019	7 855 985	6 477 162	1 378 823	347 847	1 726 670	13 278 971
2020	0	1 906 408	(1 906 408)	158 079	1 748 329	11 530 641
2021	0	1 828 100	(1 828 100)	190 170	1 637 930	9 892 711

Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler (§ 5-13 c)

Tromsø Havn KF har for regnskapsåret 2021 ikke solgt finansielle anleggsmidler.

Note 16 - Årsverk, godtgjørelse til ledende personer (§ 5-13 d)

Tromsø Havn KF har i regnskapsåret 2021 hatt gjennomsnittlig 27,0 årsverk.

Mottaker	Ytelse	2021	2020	2019
Havnedirektør	Lønn	1 354 153	1 300 000	1 280 667
Styret	Møtegodtgjørelse	310 880	272 890	232 000
Styreleder	Møtegodtgjørelse	69 160	65 554	54 000

Lønn/honorar til daglig leder er inklusiv pensjonskostnad.

Note 17 - Godtgjørelse til revisor (§ 5-13 e)

Honorar til foretakets revisor, KomRev Nord, er 153 859 kroner eksklusiv mva.

Andre noteopplysninger som er vesentlig for å vurdere den økonomiske utviklingen og stilling

Note 18 - Vesentlige poster og transaksjoner i regnskapet

Driftsinntekter

Resultatrapport viser en omsetning på 106,5 millioner mot revidert budsjett på 112,6. Vesentlig avvik skyldes klassifiseringsfeil av inntekt ved budsjettering. Inntekten er en ikke-løpende innbetaling, og skal derfor henføres til investeringsregnskapet.

Driftskostnader

Totale driftskostnader er på 88,9 millioner kroner mot et revidert budsjett på 96,9 millioner kroner. Avviket skyldes lavere energiforbruk, vedlikehold samt mindre avskrivninger som følge av avgang.

Kortsiktige fordringer

Tap på fordringer	Beløp
Avsetning 01.01	2 000 000
Reelle tap 2021	23 087
Innkomet på tidligere avskrevne	9 563
Avsetning 31.12	2 500 000
Utgiftsført/inntektsført (+/-)	513 525

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld er på 24,8 mill. kroner ved utgangen av året.

Leverandørgjeld er 20,8 mill. kroner mens påløpte renter og kostnader utgjør 2,7 millioner kroner.

Note 19 - Økonomisk utvikling

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser det økonomiske resultatet av Tromsø Havn KF sin ordinære driftsvirksomhet før finansposter. I 2021 var driftsinntektene 106,5 mill. kroner, mens driftsutgiftene var 89 mill. kroner. Dette gir et positivt brutto driftsresultat på 17,5 mill. kroner

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat brukes ofte til å beskrive den økonomiske handlefriheten. Netto driftsresultat er brutto driftsresultat fratrukket renter og avdrag. Netto driftsresultat viser hva som er igjen til avsetninger eller investeringer i den kommunale virksomheten. I 2021 var det et positivt netto driftsresultat 8,0 mill. kroner, til sammenligning var det i 2020 et negativt netto driftsresultat på 4,1 mill. kroner.

Selskapet er sterkt påvirket av Covid-19 også i 2021 med et vesentlig inntektsbortfall knyttet til særlig cruiseaktiviteten.

Avslutning av driftsregnskapet - "bunnlinja"

Etter ikrafttreddelsen av ny kommunelov kan "bunnlinja" enten bli 0 eller et merforbruk i driftsregnskapet. Mindreforbruk er ikke lenger aktuelt, da dette skal avsettes direkte til disposisjonsfond. Et eventuelt merforbruk skal dekkes inn i driftsregnskapet året etter at det oppsto. Dersom merforbruket ikke er fullt ut dekket inn i regnskapet i året etter at merforbruket oppsto, skal det resterende beløpet overføres fra kommunekassen til foretaket i budsjettet for det andre året etter at merforbruket oppsto jmfør kommuneloven § 14-12, 2. ledd.

Avslutning av investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet kan enten gå i balanse (0) eller vise et udekket beløp. Udisponert beløp er ikke lenger aktuelt, da det først skal foretas strykninger og deretter avsettes direkte til ubundet investeringsfond. Udekket beløp skal dekkes inn i neste budsjettperiode. Kommunale foretak har selv ansvaret for å dekke inn eventuell udekket finansiering i investeringsregnskapet. Kommuneloven har ikke tilsvarende bestemmelser for overføring av midler til kommunale foretak som det er for merforbruk i driftsregnskapet. I 2021 ble investeringsregnskapet avsluttet med overføring av 12,2 mill. kroner fra drift.

Note 20 - Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelse etter balansedagen

Tromsø Havn KF har en pågående diskusjon med Tromsø Kommune vdr. dekning av felleskostnader og bruk av fellesarealer tilknyttet bussterminalen. Totalt beløper dette seg til i underkant av 8 millioner kroner. Dette kravet er ikke inntektsført.

Særlige noteopplysninger i årsregnskapet for kommunale foretak

Note 21 - Fordeling av inntekter (§ 6-2 a)

Tromsø Havn KF har ingen bokførte inntekter rettet mot Tromsø kommune.

Note 22 - Overføringer fra kommunekassen for å dekke merforbruket (§ 6-2 b)

Tromsø Havn KF har ikke merforbruk i 2021 som må dekkes inn.

Tromsø Havn KF

Tromsø, den

Jørn-Even Hanssen
Havnedirektør

Jarle Heitmann
Havnestyrets leder

<i>hele tall</i>	Note	Regnskap 2021	Revidert budsjett 2021	Budsjett 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter					
Vederlag kai og brygger		20 628 050	30 869 293	35 569 293	20 920 070
Vare vederlag		4 854 425	4 128 319	4 828 318	3 474 051
Vederlag tjenester		21 836 016	23 043 453	27 751 659	24 476 999
Leieinntekter bygg og eiendom		49 292 672	48 511 484	50 118 676	49 925 578
Leieinntekter parkering/småbåt plasser		3 418 454	2 901 019	2 304 882	3 098 738
Andre driftsinntekter		6 435 270	3 159 111	1 842 719	3 823 380
Sum driftsinntekter	18	106 464 888	112 612 679	122 415 547	105 718 815
Driftskostnader					
Vareforbruk og fremmedytelser		5 764 933	5 774 939	10 775 750	7 439 959
Lønn, folketrygdavg./pensjonskostn.		26 720 980	26 173 335	29 015 716	25 491 376
Refusjon sykepenger		(1 058 908)	(732 751)	(352 000)	(1 605 577)
Energi,brensel, vann		2 818 291	4 601 571	4 616 720	3 267 426
Kostnader lokaler		3 132 872	3 355 144	3 697 476	3 138 960
Leie maskiner/inventar		246 582	272 263	467 500	172 077
Verktøy, inventar og driftsmaterialer		998 251	1 447 969	1 336 150	1 056 074
Reparasjon og vedl.hold v/fremmede		5 767 380	7 451 222	8 944 500	4 561 424
Edb-kostnader		2 677 170	2 960 061	2 932 987	2 314 473
Diverse fremmede tjenester		7 290 449	7 677 210	7 117 000	6 894 172
Kontorkostnader		213 201	332 973	399 181	230 485
Telefon, porto o.l		205 210	241 474	252 700	176 491
Kostnader egne transportmidler		868 241	1 281 376	1 801 212	1 072 168
Andre kostnadsgodtgjørelser		174 456	632 898	1 225 100	208 043
Møte og representasjonskostnader		322 632	417 612	497 000	132 323
Salgs- og reklamekostnader		694 968	795 379	1 565 000	428 805
Kontingenter		631 306	680 547	594 600	310 839
Forsikringskostnader		603 313	603 313	598 363	514 016
Styremøter		3 538	6 000	10 000	7 275
Eiendomsavgift/festeavgifter		481 871	610 000	442 500	543 689
Tap på fordringer		513 525	(4 618)		1 592 216
Andre driftsutgifter		148 709	323 831	319 000	316 583
Avskrivninger	4	29 731 957	32 000 000	30 000 000	33 059 729
Sum driftskostnader		88 950 926	96 901 747	106 256 455	91 323 024
Brutto driftsresultat	19	17 513 962	15 710 932	16 159 092	14 395 791
Finansposter					
Finansinntekter		1 919 798	1 044 235	450 000	1 462 778
Finanskostnader		14 538 204	15 935 218	14 532 791	14 611 863
Avdrag på lån	10	26 613 410	26 821 743	27 864 580	38 473 600
Resultat av finansposter		39 231 816	41 712 727	41 947 371	51 622 685
Motpost avskrivninger	4	29 731 957	32 000 000	30 000 000	33 059 729
Netto driftsresultat	19	8 014 104	5 998 205	4 211 721	(4 167 165)
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk					
Bruk av fond	13	1 828 100			1 906 408
Overført til investeringsregnskapet					
Avsetning til disposisjonsfond	19	9 842 204	5 998 205	4 211 721	14 123 661
Avsetning til bundne fond					
Regnskapsmessig mindre forbruk		0	-	-	-0

<i>hele tall</i>	Note	2021	2020
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Havnearealer		456 669 813	445 847 174
Havnearealer - ISPS		8 412 959	8 015 363
Miljøoppyrdding		129 104 485	129 104 485
Kaier og jeteer		380 855 538	353 526 448
Vareskur og andre bygninger		422 799 364	434 157 137
Landstrømsanlegg		1 402 218	15 373 355
Maskiner,biler, båter		8 213 223	3 365 495
Aksjer og andeler	5	12 095 313	1 560 313
Pensjonsmidler	11	63 925 828	64 818 780
Sum anleggsmidler	4	1 483 478 739	1455 768 548
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer	18	28 155 701	16 205 807
Bankinnskudd		56 363 574	69 088 361
Bankinnskudd og fondsmidler		61 101 842	60 604 061
Sum omløpsmidler	1	145 621 118	145 898 229
Sum eiendeler		1 629 099 856	1 601 666 777
Egenkapital og gjeld			
	Note	2021	2020
Egenkapital			
Disposisjonsfond	13	93 189 791	83 347 587
Ubundet kapitalfond		4 193 639	16 370 930
Bundet fond	13,14	9 544 463	11 372 563
Kapitalkonto	2	656 063 564	614 000 298
Sum egenkapital		762 991 457	725 091 377
Langsiktig gjeld			
Kommunalbanken	9,10	788 620 340	789 051 710
AS Samvirkegården	9,10	3 000 000	3 000 000
Pensjonsforpliktelse	11	49 698 199	49 716 543
Sum langsiktig gjeld		841 318 539	841 768 253
Kortsiktig gjeld			
Div. kortsiktig gjeld	1,18	24 789 860	34 807 146
Sum kortsiktig gjeld		24 789 860	34 807 146
Sum gjeld og egenkapital		1 629 099 856	1 601 666 777

Tromsø Havn, 31. desember 2021
fredag 25. februar 2022

tall i tusen

Tiltak	Regnskap 2021	Revidert 2021	Budsjett 2021	Regnskap 2020
1a Havneterminalen, infrastruktur		-	9 000	464
1b Havneterminalen, tiltaksforbedringer	1 036	850	2 000	334
Havneterminalen, tubeløsning Hurtigbåtene				3 914
1c Kaier (sikring kai 2)	305	1 200	6 000	4
1d Re-fendring flytebrygge hurtigbåt	710	500	3 000	
1e Sanitærbygg Indre havn			3 000	
1f Kai 7 pullert	37	50		56
Sikkerhetstiltak				579
Landstrøm kai 3				295
Prostneset/sentrum	2 088	2 600	23 000	5 646
2a Kai 28	36 097	40 000	45 000	1 841
2b Kaier (rehabilitering kaifront 21-22 og 23)	171	200	9 000	
2c Adgangsporter	1 276	1 500	3 000	
2d Klargjøring av containerareal			5 000	
2e Breivika Nord - Infrastruktur og kai	55	150		1 467
2f Kai 24 og roro	3 159	2 500		
2g Breivika Nord - Omfatningsmolo		250		
Landstrøm				3 637
Kjøp av bygg				18 900
Ferdigstilling areal				149
Brevika	40 757	44 600	62 000	25 846
3a Industrihall			13 500	
3b Klargjøring av prosjektareal	11 160	15 500	5 000	
3c Tiltak kaserne og exhall	1 040	1 100		
3d Fendring - Utbedring	676	1 000		10 032
Teknisk infrastruktur, vann, ventilasjon				288
Grøtsund	12 875	17 600	18 500	10 321
4a Utviklingskostnader infrastruktur havneavsnitt			2 250	
4b Containertruck	5 124	5 200	6 000	
4c Strømkabler og skap		800		
4d Utstyr til hullastere	248	300		
4e Utbedring fendring Grøtsund		1 000		
4g Kjøp aksjer Fjuel AS	10 535	10 535		833
4h ATV - brøyting	262	250		
4i Anoder Kai 24/25	260	200		
4j Miljøcontainer indre havn		150		
4k Kjøretøy		500		
4l Kamaserver	147	300		
Kjøp aksjer EPI AS				497
Kjøp av utstyr				455
Øvrig	16 576	19 235	8 250	1 785
Totalramme	72 297	84 035	111 750	43 746

FINANSRAPPORT PR. 31. DESEMBER 2021 TROMSØ HAVN KF

Saksbehandler: Aashild Forseth
 Arkivsaksnr.: 22/27

Arkiv: 250

Saksnr.: Utvalg
 4/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato
 24.02.2022

1. Innledning

Kommunestyret har den 21. juni 2017, sak 137, vedtatt reglement for finansforvaltning i Tromsø kommune. Reglementet er utarbeidet i samsvar med kommunelovens § 52, samt finansforskrift «Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning fra 01.01.2017». Det er i tillegg utarbeidet administrative rutiner for finansforvaltningen i Tromsø kommune som sørger for betryggende saksbehandling innenfor fagfeltet. Tromsø Havn KF skal følge de til en hver gjeldende reglement fastsatt av Tromsø kommune.

Formålet med finansforvaltningen er å forvalte havnekassens midler slik at konkurransedyktig avkastning oppnås uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko og at det finnes midler til å dekke løpende forpliktelser. Finansrapportering tilfredsstiller de krav som finansforskriftens § 6 og § 7 setter, og er avgitt i henhold til kommunens til enhver tid gjeldende finansreglement og administrative rutiner.

Årsrapport finansforvaltning for 2021 er avgitt pr. 31.12.2021 er delt opp i følgende finansområder;

- Ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
- Gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler
- Langsiktige finansielle aktiva

2. Ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål

2.1 Likviditetsbeholdning

Tromsø Havn KF har i 2021 hatt en tilfredsstillende likviditet.

Tromsø Havn har ikke hatt problemer med å dekke sine forpliktelser ved forfall frem til 31.12.2021.

2.2 Nøkkeltall kortsiktige plasseringer

Plasseringsinstrument	Beholdning	Effektiv rente (snitt)
Bank	72 551 587	1,4 %
Plusslikviditet II – fond	44 913 829	0,8 %

Tabell 1

Risikoen knyttet til havnens plassering i fond anses som meget lav. Tromsø Havn har likviditet som er lett tilgjengelig slik at havnens løpende forpliktelser dekkes.

2.3 Avvik

Pr 31.12.2021 er det ikke avvik mellom faktisk beholdning og tilhørende krav i finansreglementet.

3. Lån og øvrige finansieringsavtaler

3.1 Lånegjeld

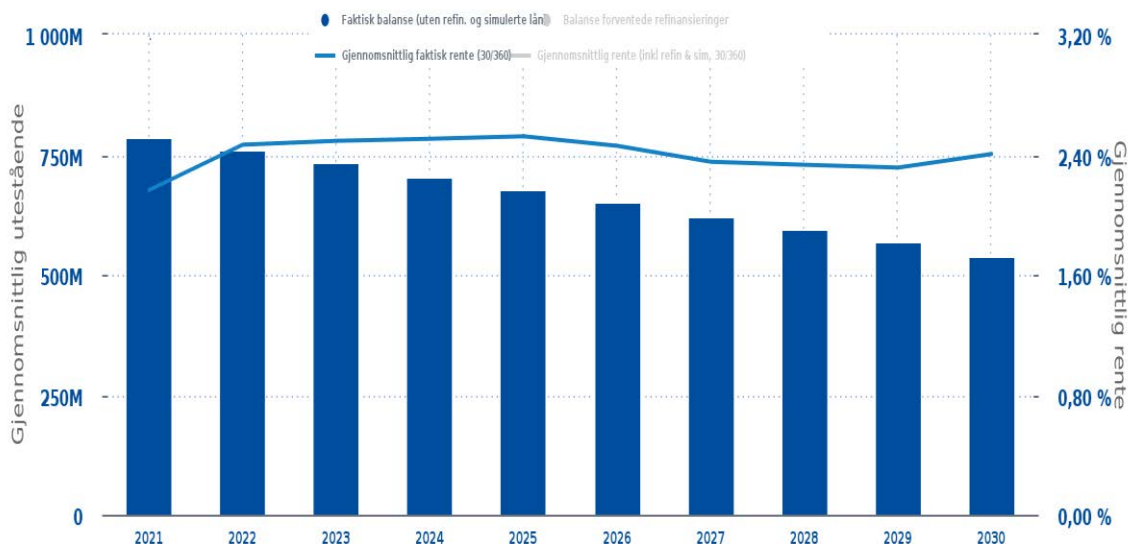
Tromsø Havn hadde en langsiktig lånegjeld pr. 31.12.2021 på kr 791 620 340. Det er tatt opp nytt lån i 2021 pålydene kr 50 000 000.

3.2 Total lånegjeld pr 31.12.2021

Låneinstitusjon	Lånegjeld pr. 31.12.20 Beløp i kr	Lånegjeld pr. 31.12.21 Beløp i kr
Kommunalbanken	789 051 710	788 620 340
Samvirkegården	3 000 000	3 000 000

Tabell 2

Tabell 3 viser prognose på fremtidig gjeldsprofil og gjennomsnittlig rente. Effekten av en forventet refinansiering i gjeldsporteføljen er ikke aktuell for Tromsø Havn.

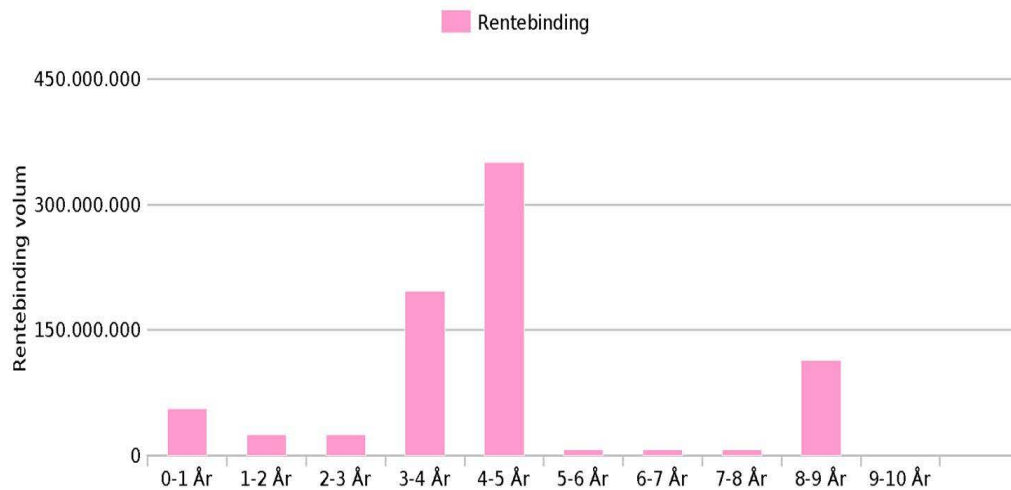

Tabell 3

Gjennomsnittlig rente (siste 12 mnd), 2021 er 2,16 %.

3.3 Rentebinding

Tabell 5 gir et bilde av Tromsø Havns samlede portefølje- rentestruktur (kun rentene, ikke gjelden), og viser bindingstid over år. Hensyntar avdragsstrukturen. Tabellen hensyntar ikke rentesikring frem i tid, jf. kapitel 3.4

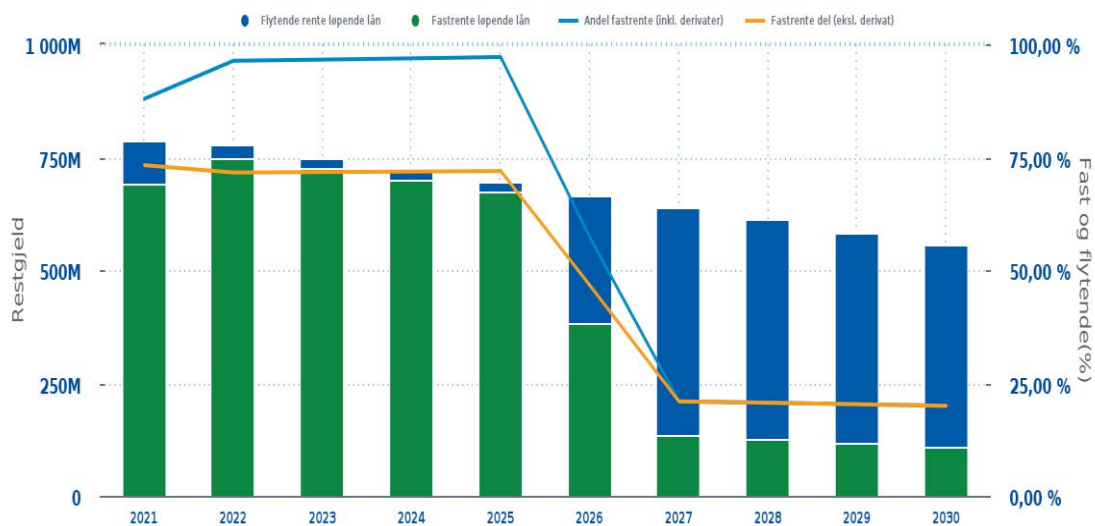

Rentebinding viser hvordan rentenes varighet er fordelt i porteføljen. Lån med flytende rente har rentebinding lavere enn 1 år. En stor andel kort rentebinding kan utgjøre en finansiell risiko ved å eksponere porteføljen for endringer i rentemarkedet.

Tabell 4

3.4 Fordeling fast og flytende rente

Gjeldsporteføljen for alle lån i Tromsø Havn KF har 96,35 % andel fast rente for inneværende år. Fordeling fast og flytende rente vises i tabell 5.

Tabell 5

3.5 Avvik

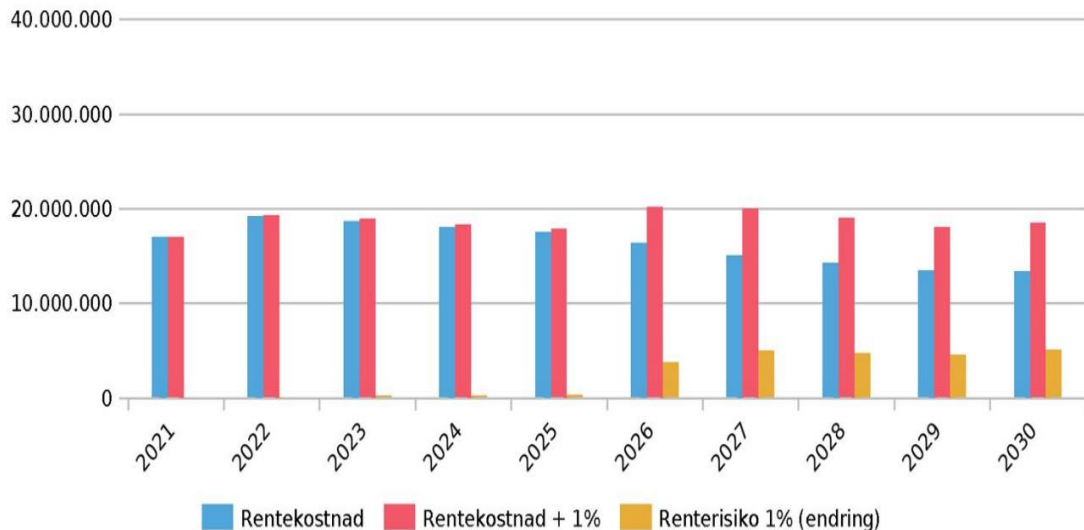
Pr 31.12.2021 er det ingen avvik mellom faktisk forvaltning og tilhørende krav i finansreglementet.

4. Langsiktige finansielle aktiva

Tromsø Havn KF har i henhold til vedtatt finansreglement ingen langsiktige finansielle aktiva.

5. Stresstest pr 31.12.2021

Tabell 6 viser endring (rentesensivitet) i rentekostnader dersom den flytende renten øker med 1 % (100bp).

Tabell 6

En endring med 100bp (1 %) vil potensielt medføre en renteøkning for 2022 på kr 90 695. Totalt over de 10 kommende år kr 24 066 111.

Oppsummering

Årsrapport finans for 2021 er avgitt i henhold til finansforskrifter og finansreglement gjeldende fra 21.06.2017.

Årsrapporten finans for 2021 viser ingen avvik i forvaltning av langsiktige lån og øvrige finansielle avtaler. Om lag 96,35 % av havnens totale låneportefølje er sikret gjennom fastrenteavtaler, noe som gjør at havnen er rustet mot mulige renteøkninger i fremtiden.

En plutselig renteoppgang på 1 % vil medføre at havnas netto renteutgifter vil få en økning på kr 90 695 ut fra dagens sammensetning av lån og plasseringer. Dette sier kun noe om dagens situasjon og sier ingenting om fremtidig situasjon.

Investeringsbehov framover vil avgjøre sikringsnivået i årene fremover.

Innstilling:

Tromsø Havnestyre tar finansrapporten pr. 31.12.2021 til orientering, og legger frem finansrapporten for Tromsø Kommunestyre med følgende innstilling:

- Finansrapport pr. 31.12.2021 som gir status over Tromsø Havns finansforvaltning pr 31.12.2021 tas til orientering.

Jørn-Even Hanssen
havnedirektør

TROMSØ KOMMUNES EIERSKAPSMELDING 2021

Saksbehandler: Jørn-Even Hanssen
Arkivsaksnr.: 22/40

Arkiv: 026

Saksnr.: Utvalg
5/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato
24.02.2022

Bakgrunn:

Kommunens eierskapsmelding del 1 og del 2 ble vedtatt av kommunestyret 15. desember 2021. Del 1 er generell og omhandler viktige rammer og eierstyringsprinsipper for kommunen som eier av ulike selskap og foretak. Del 2 går mer spesifikt inn mot styringen av de respektive selskap, blant annet Tromsø Havn. Både del 1 og del 2 er viktige styringsdokumenter for havnestyret og er vedlagt dette saksfremlegget.

På styremøtet 25. november 2021 ble kommunens utkast til selskapsspesifikk eierstrategi (del 2) raskt gjennomgått i havnestyret. Bakgrunnen til denne overflatiske behandlingen var at administrasjonen i Tromsø Havn først 18. november (etter sakspapirer til havnestyremøtet var sendt ut) fikk oversendt et utkast fra kommunens eierskapsteam. Fristen for å gi tilbakemelding var satt til 29. november. Havnedirektøren redegjorde for administrasjonens merknader og det ble enighet om at disse skulle oversendes styreleder som igjen skulle ta disse opp med styret. Tanken var at et samlet styre skulle oversende sine merknader til kommunen innen den oppgitte tidsfristen.

Dokumentet ble som avtalt oversendt styreleder, men grunnet misforståelse ikke videresendt til resten av styret. Administrasjonens merknader, som man opplevde stor enighet om, ble likevel oversendt kommunens eierskapsteam slik at de kom inn før saken ble fremmet for endelig behandling i kommunestyret.

Den selskapsspesifikke strategien for Tromsø Havn ble vedtatt uten debatt i kommunestyret 15. desember. Kun enkelte deler av havna sine innspill var innarbeidet og Tromsø Havn har i ettertid ikke fått forklaring på hvorfor de mest substansielle kommentarene ikke ble hensyntatt. Havnedirektøren har gitt klar tilbakemelding på at han er forundret over dette, og har i ettertid fått signaler om at den selskapsspesifikke eierstrategien vil kunne justeres. Følgelig er havnas kommentarer fortsatt relevante og de legges her frem for havnestyrets for diskusjon.

Viktige tilbakemeldinger på den selskapsspesifikke eierstrategien for Tromsø Havn

Tromsø havn mener det er veldig bra at det utarbeides en selskapsspesifikk strategi. En god del av tilbakemeldingene var justering av tekst og at havna anmodet kommunen om å ta bort «fyllord» og det som ikke er resultatmål, men snarere opplister av forutsetninger som ikke hører hjemme i en strategi.

De mer substansielle tilbakemeldingene går på to forhold:

Utbytte:

Havna er en «infrastruktur-bedrift» med tunge investeringer som har lang tidshorisont. Med et avkastningskrav på 60–80% av årsresultatet, risikerer man at havna tømmes for kapital i løpet av få år. Det tror havna at ingen egentlig ønsker og administrasjonen foreslår derfor et mer bærekraftig utbyttekrav. Jfr. vedlagte dokument, Eierskapsmelding del 2 m/endringsforslag fra Tromsø Havn.

Eiermøte:

Tromsø Havn mener det er viktig at det tydeliggjøres hvem som skal delta på eiermøtene og har lagt dette inn. En problematisk setning i dokumentet er følgende:

«Eiermøter skal være et egnet sted for at foretaket skal kunne diskutere aktuelle saker med eier på jevnlig basis og løpende kunne tilpasse sine planer i tråd med overordnede eierføringer.» (Understrekning er lagt inn av Tromsø Havn.)

Om Tromsø Havn løpende skal tilpasse sine planer etter møte med eier, vil det undergrave havnestyret rolle. Tromsø Havn har derfor foreslått ny tekst, jfr. vedlegget, Eierskapsmelding del 2 m/endringsforslag fra Tromsø Havn

Vedlegg:

1. Eierskapsmelding del 1
2. Eierskapsmelding del 2 – Tromsø Havn
3. Saksprotokoll fra kommunestyremøtet 15. desember 2021, sak 210/21
Eierskapsmelding 2021
4. Eierskapsmelding del 2 m/endringsforslag fra Tromsø Havn

Innstilling:

- Tromsø havnestyre støtter havnedirektørens forslag til endringer i eierskapsmelding del 2, Selskapsspesifikk eierstrategi
- Tromsø havnestyre ber administrasjonen, sammen med eierskapsteamet i Tromsø kommune, justere den selskapsspesifikke eierstrategien i tråd med endringsforslagene.

Jørn-Even Hanssen
havnedirektør

Eierskapsmelding 2021 – del 1

Desember 2021

Forord

Ny eiermelding for 2021 beskriver hvilke formål og målsetninger Tromsø kommune har med eierskap i aksjeselskap, interkommunale selskaper og kommunale foretak. For hvert enkelt selskap og foretak i kommunens eierportefølje vil eiermeldingen gi tydeligere styringssignaler fra kommunen som eier.

I Tromsø-erklæringa fremkommer det at samarbeidspartiene vil videreføre en aktiv eierskapspolitikk og sikre offentlig eierskap for å ta vare på fellesskapets interesser, råderetten over naturressursene og en langsiktig verdiskapning. Tromsø kommune som eier vil søke å få til en utbyttepolitikk som gir jevn årlig avkastning til eier, samtidig som den er økonomisk bærekraftig for selskapene.

Jeg vil legge vekt på at kommunen har en åpen, langsiktig og forutsigbar eierpolitikk. Kommunens eierpolitikk skal ligge fast over tid, men justeres ved behov som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring. Videre er jeg opptatt av å styrke eierdialogen med selskapene gjennom faste eiermøter, årlig eierskapskonferanse og deltagelse i politiske organ og fora. Kommunens eiermelding skal revideres tidlig i hver kommunevalgperiode, slik at overordnet eierpolitikk utarbeides og oppdateres for en 4-års periode.

Det skal hvert år utarbeides en eierberetning med gjennomgang av kommunens eierposisjoner med vekt på selskapenes utvikling foregående år. Eierberetningen utarbeides på høsten etter at selskapene har avholdt generalforsamlinger, representantskapsmøter og årsmøter

På selskapsnivå har det skjedd en del endringer de senere år:

- Tromsø brann og redning er etablert som kommunalt foretak (KF)
- ProTromsø AS er kommunens nye næringselskap som skal arbeide med utadrettet næringsutvikling med mål om å øke antallet bedriftsetableringer og skape nye arbeidsplasser i Tromsø.
- Jordobservasjon Tromsø AS er etablert sammen med KSAT med hovedmål å få etablert et fremtidig nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø.
- Strandvegen 8 Eiendom AS er etablert med mål om å utvikle eiendommen og tilstøtende arealer, og etter hvert sikre kommunen god avkastning på investert kapital i samsvar med en bærekraftig byutvikling.

Det er videre planer om å samle boligforvaltningen og det boligsosiale i eget foretak/selskap for å sikre gjennomføringskraft og en helhetlig tenking rundt kommunens boligarbeid. Samtidig er jeg opptatt av at det utredes hvorvidt den forretningsmessige havnevirksomheten skal skilles organisatorisk fra den allmenntilgitt og forvaltningsmessige delen av virksomheten.

Dette er utrolig spennende og viktig for kommunen.

Gunnar Wilhelmsen
Ordfører

Innholdsfortegnelse

1	
1. Innledning	5
2. Overordnede prinsipper for god eierstyring	5
2.1. Visjon, mål og verdier	5
2.2. Prinsipper for godt eierskap	6
2.3. Overordnede prinsipper for god eierstyring	6
2.4. Utdyping av de overordnede prinsippene	7
Samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling i tråd med FNs bærekraftsmål	7
Åpenhet og informasjon	7
Generalforsamlinger, representantskapsmøter og eiermøter	7
Langsiktige mål	8
Avkastningskrav, utbytte og resultatmål	8
Kapitalisering	9
Valg av styre	9
Styrets uavhengighet	9
Styrets godtgjørelse og leders lønnsnivå	10
Ethiske retningslinjer	10
3. Roller og ansvarsavklaring	10
3.1. Roller og rolleforståelse	10
Kommunestyret som eier	10
Formannskapet som eier	11
Ordfører som eierrepresentant	11
Kommunedirektøren som eierrepresentant	11
Administrativt eierskapsteam	11
Kommunen som kunde / bruker	11
3.2 Skille mellom eierskap og selskapsledelse	11
Styrets ansvar	12
Styreleder	12
Styreinstruks	13

Styreopplæring	13
Evaluering av styrets arbeid og kompetanse	13
3.3 Selskaps- og forvaltningskontroll	13
4. Eierstrategi	14
4.1. Etablering av eierstrategi for hvert selskap	14
4.2. Organisering og oppfølging av kommunens eierskap	15

1. Innledning

Eierskapsmeldingen og kommunens eierprinsipper gjelder for kommunens eierskap i alle selskaper hvor kommunen har vesentlige eierinteresser. Gjennom eierskapsmeldingen etablerer kommunestyret de overordnede prinsipper for kommunens forvaltning av eierposisjoner. Videre omhandles eiers forventninger til samfunnsansvar, premisser for valg av selskapsstyrer og forventninger om utbytte og avkastning. Eierskapsmeldingen legger videre rammeverket for kommunedirektørens oppfølging av selskapene.

Eiermeldingen omfatter kommunens eierskap i aksjeselskaper, kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS). Videre gis det en kort beskrivelse av kommunale stiftelser som kommunen har opprettet samt interkommunale samarbeid etter kommunelovens regler.

Meldingen er todelt: «Del 1 - Tromsø kommunes eierskapsmelding» og «Del 2 - Tromsø kommunes eierposisjoner».

- Del 1 trekker opp rammene for eierstyring i henhold til kommunelovens §26-1 a) og beskriver kommunens generelle prinsipper for eierstyring.
- Del 2 viser Tromsø kommunes eierposisjoner gjennom selskapsomtaler og målformulering i henhold til kommunelovens §26-1 b) og c) (eget dokument)

2. Overordnede prinsipper for god eierstyring

2.1. Visjon, mål og verdier

Tromsø kommunes arbeid med eierstyring skal, som all annen virksomhet, skal bygge på overordnede føringer lagt gjennom Kommuneplanens samfunnsdel. Det er definert tre samfunns mål som skal ligge til grunn for et fremtidig bærekraftig Tromsø:

Sosiale bærekraft

- alle innbyggerne i kommunen er likeverdige, likestilt og har gode hverdagsliv

Klima- og miljømessig bærekraft

- all utvikling skjer innenfor naturens tålegrense og med en stadig reduksjon av klimagassutslipp

Økonomisk bærekraft

- verdiskapning er kunnskapsdrevet, innenfor naturens tålegrense, og at velferdsutvikling kommer hele samfunnet til gode

Eierstyringen skal være profesjonell og bidra til en bærekraftig utvikling av Tromsøsamfunnet, blant annet ved at våre selskaper tar miljø- og klimaansvar. Eierstyringen skal også bidra til utvikling av næringslivet i Tromsø og bidra til digitaliserings- og innovasjonskultur.

I dialogen med selskaper skal kommunen opptre raust, (anerkjenne initiativ og ideer), nytenkende (se muligheter og ta initiativ til endringer) og samskapende (jobbe sammen med selskapene for å skape gode løsninger for innbyggere og bedrifter i Tromsø).

I denne eiermelding fastsettes prinsipper for god eierstyring i Tromsø kommune. Formålet er å bidra til god forvaltning og styring ved å gi tydelige styringssignaler i samsvar med de målsetninger og strategier kommunen har for sitt eierskap. Prinsippene skal bidra til å styrke tilliten og omdømmet både til selskapene og kommunen, og omfatter samtlige selskaper som inngår i kommunens selskapsportefølje.

2.2. Prinsipper for godt eierskap

Et godt eierskap forutsetter at eier har en overordnet eierskapspolitikk og etablerer strategier for ulike typer selskaper. Prinsippene innebærer definerte krav til Tromsø kommune som eier, til selskapene vi eier, samt etablerer overordnede «kjøreregler» for god og tillitsfylt dialog mellom selskaper og Tromsø kommune som eier.

De overordnede prinsippene gjengitt nedenfor bygger i stor grad på statens gjeldende eierskapspolitikk, anbefalinger fra KS og er også i stor grad sammenfallende med overordnede prinsipper for eierstyring som er gjeldende i sammenlignbare bykommuner.

2.3. Overordnede prinsipper for god eierstyring

Tromsø kommunes overordnede prinsipp er for god eierstyring 2021:

1. Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling i tråd med FNs bærekraftsmål.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Tromsø kommunes eierskap, og informasjon mellom eier og selskap skal være basert på åpenhet
3. Tromsø kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling, representantskapsmøte og eiermøter
4. Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
5. Avkastningskrav og utbytte skal etableres for selskaper som har et forretningsmessig mål. For øvrige selskaper skal avkastningsforventninger erstattes med effektivitets-, politiske eller ideelle mål.
6. Kapitalstrukturen skal være tilpasset formålet med eierskapet
7. Det skal tilstrebes å benytte valgkomite for styreutnevnelser. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold.
8. Styret bør ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet.
9. Styrets godtgjøring og lederlønninger i kommunale selskaper skal ligge på et moderat nivå.
10. Tromsø kommunes etiske retningslinjer skal ligge til grunn for den virksomhet som utøves i kommunale selskaper.

2.4. Utdyping av de overordnede prinsippene

Samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling i tråd med FNs bærekraftsmål.

Tromsø kommunes eierskap skal fremme samfunnsansvarlig drift og bærekraftig samfunnsutvikling, i tråd med FNs bærekraftsmål.

Samfunnsansvar (ofte benevnt CSR – Corporate Social Responsibility) er et område som har fått økt betydning de siste årene - både i næringslivet og i offentlige organer som eiere. Samfunnsansvaret innebærer en forventning til at selskapene tar hensyn til økonomiske miljømessige og sosiale konsekvenser av virksomheten for eiere, kunder, ansatte og andre interessenter/-allmenheten. Begrepet relateres til bl.a. likestilling, integrering, krav til universell utforming, arbeid mot korrupsjon, bruk av lærlinger, etikk, HMS, åpenhet, innsyn, kvalitet, miljø- og klimatiltak. Særlig fokuset på klima- og miljøområdet har fått økt oppmerksomhet de siste årene. Tromsø kommune oppfordrer selskapene til å støtte opp under det grønne skiftet, og har en ambisjon om at Tromsø skal bevege seg i retning av et nullutslippssamfunn.

Kommunale selskaper i Tromsø inngår i kommunens omdømme og omdømmebygging, og det er derfor viktig at selskapene arbeider aktivt med sitt samfunnsansvar. De konkrete forventningene som kommunen har ovenfor det enkelte selskap vil bli utformet i eierstrategier for selskapene i tiden som kommer, samt i eiermøter og lignende. Styrenes arbeid med sitt samfunnsansvar må naturligvis vurderes og avstemmes opp mot selskapenes konkrete virksomhet og særegenhet - herunder størrelse og kompleksitet.

Åpenhet og informasjon

Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierskap og selskapenes virksomhet. Åpenhet vil begrense mulige misforståelser knyttet til kommunens eierskapsutøvelse og øke forutsigbarheten.

Selskapets styre og daglig leder plikter å ivareta en offensiv og åpen informasjonspraksis overfor eierne. Informasjonen skal baseres på åpenhet. Selskapet skal tilrettelegge for dialog mellom styret og eierne.

Svært mange viktige oppgaver for kommunen gjennomføres av kommunale foretak og selskaper. Det er viktig at dette ikke svekker muligheten til demokratisk kontroll gjennom innsyn. Kommunen forventer at selskaper som er omfattet av offentlighetsloven iverksetter tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i samsvar med lovens krav. Herunder er det viktig at kommunale foretak og kommunale selskaper underlagt offentlighetsloven fører postliste og gjør den raskt og lett tilgjengelig for innbyggere og media.

Generalforsamlinger, representantskapsmøter og eiermøter

Formelt sett skal kommunens eiermyndighet i aksjeselskaper og interkommunale selskaper utøves i henholdsvis generalforsamlingen og i representantskapsmøtet. Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt. Dette innebærer at kommunestyret er direkte overordnet foretaket og dets virksomhet.

Kommunens representant(er) i generalforsamling og representantskapsmøte skal ivareta kommunens eierinteresser. Eierrepresentantene skal utøve sin virksomhet innenfor rammer

som fremgår av gjeldende Eiermelding, samt andre føringer vedtatt av formannskapet og kommunestyret.

For aksjeselskaper skal eier i generalforsamlingen godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder utdeling av utbytte. For interkommunale selskaper skal eier i representantskapsmøte godkjenne årsregnskap/årsberetning, fastsette budsjett/ økonomiplan samt vedta større investeringer og pantsettelse av eiendom.

Eiermøter skal være en uformell møteplass hvor selskapene og foretakene skal orientere eierne om løpende utvikling knyttet til strategi, økonomi, investerings- og finansieringsplaner og generelle utviklingstrekk innenfor selskapets bransje. Eiermøter skal være et egnet sted for at selskapet kunne diskutere aktuelle saker med eierne på en jevnlig basis og løpende kunne tilpasse sine planer i tråd med overordnede Eierføringer. Beslutninger som krever Eiergodkjenning kan kun fattes gjennom vedtak på generalforsamling og representantskapsmøte.

Langsiktige mål

Kommunen skal som eier gi klare og langsiktige mål for selskapene. Dette gjelder både generelt og for det enkelte selskap som skal nedfelles i selskapsspesifikke Eierstrategier. Selskapets styret er ansvarlig for å sikre måloppnåelse og ivareta kontrollfunksjonen knyttet til ansvaret for den løpende forvaltningen av selskapet på vegne av eier.

Avkastningskrav, utbytte og resultatmål

Det skal etableres utbytte og avkastningskrav for selskaper som opererer i et marked. For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål vil avkastningsforventninger erstattes med andre mål som eksempelvis effektivitets-, politiske- og / eller ideelle mål.

Verdien av Tromsø kommunes eierskap er betydelig. Tromsø kommune har investert i og overført store verdier til selskaper og foretak som kommunen forventer bidrar til effektivisering av kommunens økonomi, og som gir avkastning på investeringer.

For selskaper som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Tromsø kommune ønsker en positiv verdiutvikling for sine investeringer og et viktig mål for selskapene er at de oppnår høy avkastning på investert kapital. Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko.

Som eier gir Tromsø kommune uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva kommunen mener er riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsettelse av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil.

For selskaper som ikke opererer i et marked vil det være nødvendig å klargjøre andre resultatmål eller krav til ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver. Kommunen sikrer god Eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav ovenfor hvert enkelt selskap.

Kapitalisering

Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon. For selskaper som i stor grad har forretningsmål forutsetter eier at styret sikrer en forsvarlig langsiktig kapitalisering av selskapet, herunder optimalisering av kapitalstruktur med sikre på å gi eierne en god løpende avkastning.

Valg av styre

Valg av kompetente styrever er avgjørende for best mulig forvaltning av selskapsverdiene og muligheter for å realisere kommunens målsetninger med eierskapet. Det skal tilstrebis å benytte valgkomite for styreutnevnelser i aksjeselskap og interkommunale selskaper. Valg av styre og styreleder skal skje på bakgrunn av en begrunnet innstilling fra en valgkomite. Generalforsamlingen / Representantskapsmøtet velger valgkomite for det enkelte selskap, samt valgkomiteens leder. Valgkomiteen skal sammensettes for å speile eierandel. Det skal utarbeides generelle instruks for valgkomiteens mandat og oppgaver. Valgkomiteens arbeid skal igangsettes umiddelbart etter Generalforsamlingen / Representantskapsmøtet hvert år, ved at det utarbeides en plan for komiteens arbeid. Valgkomiteen skal kartlegge styrets kompetanse, slik komiteen finner det formålstjenlig. Deretter skal komiteen fastlegge fremtidig kompetansekrav og angi metode for å fylle det eventuelle gapet. Valgkomiteens innstilling skal sendes selskapets administrasjon senest en måned før Generalforsamlingen finner sted.

Styret skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets / foretakets egenart og kommunens formål med eierskapet. Styret skal sammensettes slik at det kan handle uavhengig av særinteresser. Det skal utarbeides en instruks for styrets arbeid, herunder rutiner for egnevaluering av kompetansesammensetning.

Tromsø kommune skal tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i de styrene hvor kommunene har eierposisjoner – uavhengig av organisasjonsform. Både aksjeloven, lov om interkommunale selskap og kommuneloven har bestemmelser om kjønnsrepresentasjon i styrene.

Det meste av Tromsø kommunes eierskap er av langsiktig karakter. Hensynet til kontinuitet i styrene bør derfor vektlegges både ved utforming av vedtekter og ved valg av styremedlemmer.

Styrets uavhengighet

Styret skal påse at daglig leder handler i selskapets formål og interesser og i tråd med lovbestemmelser i forvaltningsloven, offentlighetsloven og annen aktuell lovgivning. Styret skal etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.

Styremedlemmer bør ikke påta seg særskilte oppgaver for det aktuelle selskapet i tillegg til styrevervet. Dersom styret likevel velger å bruke styremedlemmer oppnevnt av Tromsø kommune til andre oppgaver i selskapet som krever betydelig godtgjørelse, skal dette godkjennes særskilt av formannskapet.

Styrets godtgjørelse og leders lønnsnivå

Styrets godtgjøring skal være på moderat nivå, men fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Leders lønnsnivå i selskap der kommunen er en betydelig eier skal ligge på et konkurransedyktig nivå, men ikke være lønnsledende. Tromsø kommune forventer at det ses hen til rammene for den alminnelige lønnsfastsettelsen i arbeidslivet.

Etiske retningslinjer

Normene i Tromsø kommunes etiske retningslinjer skal ligge til grunn for den virksomhet som utøves i de selskaper og foretak kommunen har eierinteresser i.

Prinsippene kommer i tillegg til gjeldende lovgivning på området, samt eventuelle bestemmelser om eierstyring fastsatt for det enkelte selskap i vedtekter, aksjonæravtale eller eierstrategier.

3. Roller og ansvarsavklaring

3.1. Roller og rolleforståelse

Eiermeldingen tar for seg kommunen som eier i aksjeselskap, interkommunale selskaper og kommunale foretak. Kommunen kan ha andre roller i forhold til samme selskap i tillegg til eierrollen, som for eksempel som kunde/bruker eller offentlig myndighet. Det er særlig viktig at kommunens rolle som myndighetsutøver ikke påvirkes av at kommunen har eierinteresser i ulike selskaper. Kommunens eierskap skal utøves gjennom de formelle eierkanalene og utøvelsen av eierskapet skal være politisk forankret.

Folkevalgte, kommunens representanter i eierorganer, samt kommunens øvrige ansatte må være bevisst de ulike rollene slik at kommunen opptrer ryddig og tillitvekkende. I selskaper hvor kommunen også har andre roller vil de spesielle utfordringer dette medfører bli nevnt i forbindelse med gjennomgang av det enkelte selskap.

Kommunestyret som eier

Kommunestyret er kommunens øverste organ har en sentral rolle ved etablering og avvikling av selskaper, utforming av eierstrategi, samt oppfølging, tilsyn og kontroll ved kommunens eierinteresser.

Kommunestyret skal selv fatte vedtak om opprettelse/avvikling av kommunale foretak, samt fastsette vedtekter for foretaket. Kommunestyret er direkte overordnet styret i et kommunalt foretak og behandler foretakets årsbudsjett / økonomiplan og årsregnskap / årsmelding.

Kommunestyret kan fatte vedtak om deltagelse, uttreden, opptak av nye deltakere samt avvikling av interkommunalt selskap. I dette inngår også myndighet til å vedta endringer i selskapsavtalen. Kommunestyret må godkjenne tilskudd til interkommunale selskaper, og det er kommunestyret som oppnevner kommunens representanter til IKS'et.

Kommunestyret er beslutningsorgan ved etablering / avvikling av aksjeselskap, herunder kjøp og salg av aksjer i selskaper.

Formannskapet som eier

Formannskapet innstiller til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap. Formannskapet er i henhold til gjeldende delegasjonsreglement gitt myndighet til å oppnevne kommunens representanter i alle styrer som ikke er lagt særskilt til kommunestyret selv.

Ordfører som eierrepresentant

Ordfører er kommunens representant i generalforsamling til kommunalt helt eller delvis eide aksjeselskap. Ordfører kan videre delegere sin generalforsamlingsfullmakt.

Ordfører representerer kommunen i eiermøter, på befaringer og ved øvrig selskapskontakt. Ordfører representerer også kommunen i eiermøter i kommunale foretak her som øverste leder av kommunestyret.

Kommunedirektøren som eierrepresentant

Kommunedirektøren iverksetter og har ansvar for oppfølging av kommunens eierstrategi ovenfor kommunale selskaper.

Kommunedirektøren er ansvarlig for forsvarlig saksutredning av eiersaker som skal til politisk behandling.

Kommunedirektøren har ingen styringsrett overfor de kommunale foretakene, men kan like fullt instruere daglig leder om at iverksettelsen av en sak utsettes til kommunestyret har behandlet den aktuelle saken. Videre skal kommunedirektøren i saker som behandles i kommunestyret, gis anledning til å uttale seg før styret i foretaket treffer vedtak. Det forutsettes likevel nær og god dialog mellom foretakets ledelse og kommunedirektøren i det løpende arbeidet.

Administrativt eierskapsteam

Eierskapsteam skal gi faglig bistand slik at politisk ledelse kan utøve et aktivt eierskap og forvalte kommunens eierinteresser og verdier på en god og forsvarlig måte. Eierskapsteam skal sikre kontinuitet, koordinere informasjon mellom administrativt og politisk nivå samt sørge for faglig gode prosesser og kvalitet i kommunens utøvelse av eierskap.

Eierskapsteam skal på vegne av kommunedirektøren forberede saker til politisk nivå vedrørende utforming av eiermelding, eierstrategier og selskapsvedtekter, endret kapitalbehov eller andre saker som krever særskilt fokus fra eier.

Kommunen som kunde / bruker

Kommunen rolle som bestiller av tjenester fra selskaper en har eierinteresser i skal være adskilt fra rollen som eier. Kommunedirektøren har ansvaret for å ivareta kommunens interesser som bestiller ovenfor selskapene som leverandører.

3.2 Skille mellom eierskap og selskapsledelse

I aksjeselskaper fatter eier beslutninger på generalforsamling, og velger styret som får fullmakt og ansvar for å realisere kommunens målsetninger med selskapet. Eier kan formelt bare gi instruksjoner til styret på generalforsamling, og skal ikke gå utenom styret og ha direkte kontakt med daglig leder.

Når kommunen har oppstilt sine målsetninger med eierskap i et selskap skal kommunen begrense seg til overordnet styring. Detaljstyring fra eier kan pulverisere styrets ansvar og skape en uheldig sammenblanding av roller.

Kommunen som eier skal stille klare krav til selskapets styre om realisering av de målsetninger som fastsettes. Kommunen skal kontrollere måloppnåelsen og holde styret ansvarlig for denne. Samtidig skal styret kunne stille forventninger til hvordan eiers målsetninger er utformet:

- Målsetningene skal være klare og tydelige. Målsetningene må være klart kommunisert og ikke gi grunnlag for tvil om hva eier ønsker å oppnå.
- Målsetningene må ha en utforming slik at de kan etterprøves. Det må på et objektivt grunnlag kunne fastslås hvorvidt målsetningene er innfridd eller ikke.
- Målsetningene må være realistiske. Eiers målsetninger må være utfordrende og krevende, men innenfor de rammer som vil være mulig å nå.
- Målsetningene må være forutsigbare for selskapene. Når kommunen som eier fremsetter sine målsetninger må selskapet få frihet og selvstendighet til å realisere eiers mål. Kommunen må ikke endre sine målsetninger i den tidsperioden selskapet er gitt for å oppnå disse.

Styrets ansvar

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet. Styret skal være en viktig diskusjonspartner og støttespiller for virksomhets ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsetninger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle i forhold til ledelsen. Styret må i forlengelsen av kontrollfunksjonen vurdere selskapets ledelse og endringer i denne.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere virksomheten på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet, ansvaret for å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og forsikre at dets virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal ivareta den strategiske ledelse av selskapet innenfor de rammer som er gitt av eieren. I denne rollen bør styret lede den strategiske planlegging av selskapet og ta initiativ til diskusjoner om strategiske veivalg. Selskapets strategi bør vurderes jevnlig.

De enkelte styremedlemmer og daglig leder i aksjeselskap er ved sin forvaltning av selskapet underlagt personlig erstatnings- og strafferettslig ansvar.

Styreleder

Styreleder har i oppgave å sikre at styret fungerer godt og at det oppfyller sine forpliktelser. Styresaker forberedes av daglig leder i samråd med styrets leder, som også leder styremøtene. Styreleder bør oppmuntre til åpen og konstruktiv debatt i styret.

Styreleder bør være oppmerksom på behovet for at styremedlemmer er faglig oppdatert med hensyn til de krav som stilles til et kvalitativt godt styrearbeid. Det kan blant annet være introduksjonsprogram for nye styremedlemmer og regelmessig faglig oppdatering med relevans til selskapets virke.

Styreinstruks

I aksjeselskaper hvor styremedlemmer er valgt av og blant de ansatte, skal styret etter aksjeloven fastsette styreinstruks med nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler om hvilke saker som skal styrebehandles og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter ovenfor styret.

Det anbefales at samtlige kommunale aksjeselskaper, foretak og interkommunale selskaper utarbeider egne styreinstrukser.

Styreopplæring

For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret bør behovet for ekstern opplæring vurderes løpende. Det kan blant annet være introduksjonsprogram for nye styremedlemmer og regelmessig faglig oppdatering med relevans til selskapets virke.

Evaluering av styrets arbeid og kompetanse

Styrene skal evaluere sitt arbeid og sin kompetanse årlig. Hensikten med styreevaluering er:

- Behov for ytterligere profesjonalisering av styrene
- Bidra til økt styreeffektivitet
- Løpende vurdering av kompetansesammensetning i forhold til selskapets behov og utvikling
- Behov for nyrekruttering
- Gi eierne informasjon om selskapets rutiner for kompetansevurdering og egenevaluering
- Bidra til åpenhet ovenfor eksterne aktører

Styrets egenevaluering skal inkludere en vurdering av styrets sammensetning og måten styret fungerer både individuelt og som gruppe i forhold til mål som er satt. Videre skal evaluering inneholde:

- Styrets kompetansesammensetning
- Styrets interne relasjoner og relasjoner til eiere og daglig ledelse
- Styrets arbeidsform
- Styrets utførte arbeid og bidrag til verdiskapningen

Styrets egenevaluering skal beskrives i årsberetning.

I særskilte tilfeller kan styret eller eiere kreve at det gjennomføres eksterne evalueringer. Dette for å sikre uavhengighet og ekspertise i gjennomføringen.

3.3 Selskaps- og forvaltningskontroll

Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskapene. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollansvaret gjelder også når virksomheten er skilt ut i egne selskaper.

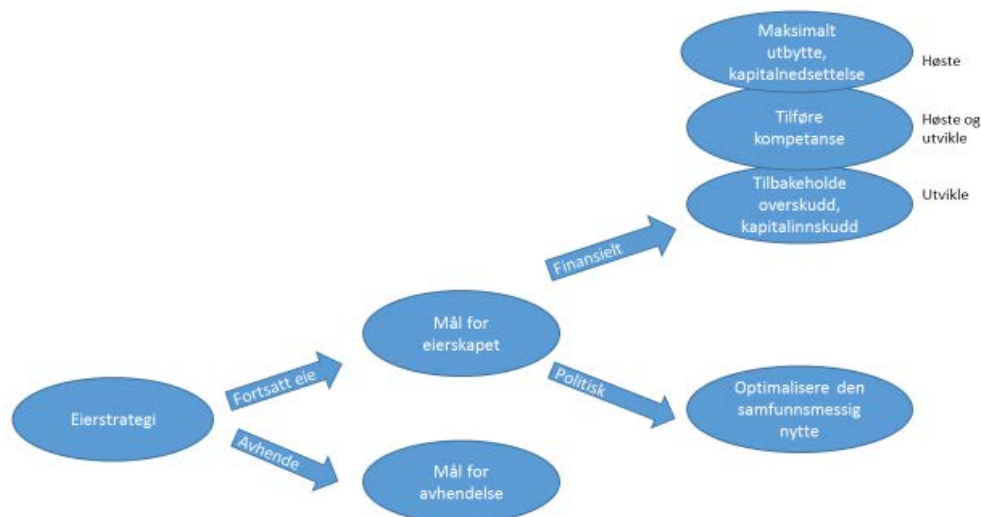

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret. Kommuneloven gir kontrollutvalget en vidtgående rett til opplysninger og innsyn i selskaper som kommunen i sin helhet eier alene eller sammen med andre kommuner. Tromsø kommune skal bidra til at eierne koordinerer seg om gjennomføring av kontrolltiltak i selskap hvor flere kommuner er eiere.

4. Eierstrategi

4.1. Etablering av eierstrategi for hvert selskap

En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier. Det er en del generelle føringer som er retningsgivende ved etableringen av en eierstrategi. Prosessene omkring etablering av en helhetlig eierstrategi kan illustreres ved hjelp av figuren nedenfor.

Etableringen av en eierstrategi bør starte med en kort beskrivelse av den historiske bakgrunnen for eierinteressen i det aktuelle selskapet, samt de senere års utvikling. Deretter bør strategien peke på aktuelle punkter for vurderingen av det fremtidig eierskap. Noen eksempler på slike kriterier ved vurderingen av eierskapet er følgende:

- Samfunnsmessig betydning – stor samfunnsmessig nytte innenfor for eksempel bolig, sysselsetting og lokal næringsutvikling, taler for fortsatt eierskap.
- Kapitalbindingssynspunkt – stor kapitalbinding kan anses å ikke være ønskelig for kommunen, men dette må vurderes på grunnlag av type virksomhet og hvor kapitalintensiv denne er (kraftselskaper er for eksempel kapitalkrevende).
- Oppfølgings- og investeringsbehov – stort behov for aktiv oppfølging med fokus på blant annet ressursbruk samt behov for kapitalinnskudd, kan ofte anses å ikke være ønskelig for kommunen.
- Virksomhetsområdets utvikling og risiko – stort omstillingsbehov og høy risikoprofil gjør fortsatt eierskap mindre attraktivt.

- Lønnsomhet i dag og i fremtiden – god lønnsomhet i dag og i fremtiden gjør fortsatt eierskap attraktivt.

Det er ingen selskaper hvor Tromsø kommune er eier som har et rent finansielt formål. I flere selskaper er større eller mindre grad en samfunnsmessig betydning ved eierskapet i tillegg til det finansielle. Når selskapene har et blandet formål er det viktig at styringssignalene fra eier er klare. Eierstrategien for det enkelte selskap vil her være et sentralt styringsinstrument.

Dersom eierstrategien konkluderer med at formålet er å ivareta politiske eller samfunnsmessige mål, kan det være behov for å synliggjøre at slike prioriteringer har en kostnad. En kostnad som oppstår på bakgrunn av politiske beslutninger og ikke som følge av driftsmessige konsekvenser, bør synliggjøres for beslutningstakerne. Dersom slike kostnader ikke er synliggjort innskrenker det politikernes rom for prioritering. Forenklet sagt kan man si at den samfunnsmessige nytten er større enn økonomiske kostnaden for et slikt valg skal kunne la seg forsvare.

Selskapsstrategien for hvert enkelt selskap bør klargjøre forventninger knyttet til type avkastning, enten det er finansielt eller har andre politiske og samfunnsmessige mål.

4.2. Organisering og oppfølging av kommunens eierskap

Det legges vekt på at kommunen har en åpen, langsiktig og forutsigbar eierpolitikk. Kommunens eierpolitikk ligger fast over tid, men justeres ved behov som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring. Kommunens eiermelding skal revideres tidlig i hver kommunevalgperiode, slik at overordnet eierpolitikk utarbeides og oppdateres for en 4 - års periode.

Det skal hvert år utarbeides en eierberetning med gjennomgang av kommunens eierposisjoner med vekt på selskapenes utvikling foregående år. Eierberetningen utarbeides på høsten etter at selskapene har avholdt generalforsamlinger, representantskapsmøter og årsmøter. Som vedlegg til eierberetning vedlegges generalforsamlings-, representantskaps- og årsmøtedokumenter, herunder årsberetninger og årsregnskap.

I starten av hver kommunevalgperiode skal det gjennomføres rådgivning og kompetanseheving innen eierstyring som del av opplæring av nytt kommunestyret.

Ordfører kan etter eget initiativ invitere selskapets ledelse til å holde innlegg i enten formannskapet eller kommunestyret. Dette for å gi politikerne økt innsikt i selskapets utvikling, strategiarbeid og løpende drift, samt å bidra til tettere dialog mellom kommunens folkevalgte representanter og selskapets ledelse.

Det skal hvert år avholdes en eierskapskonferanse for å styrke eierdialogen mellom kommunens eierrepresentanter og selskapets styre og ledelse. Konferansen skal sette dagsaktuelle eier temaer på agendaen samt bidra til bevisstgjøring rundt kommunalt eierskap og kompetanseheving av styremedlemmer og øvrige deltagere.

Løpende håndtering av kommunens eierskap utføres av kommunedirektøren gjennom oppnevnt eierskapsteam. Kommunedirektøren er ansvarlig for utvikling av rutiner og forvaltningen rundt kommunalt eierskap i Tromsø kommune.

Eierskapsmelding 2021 – del 2

Desember 2021

Presentasjon av Tromsø kommunes eierposisjoner og eierinteresser

Innholdsfortegnelse

1. Generelt om selskapsformer	2
2. Tromsø kommunes eierposisjoner og eierinteresser	3
3. Presentasjon av selskapene.....	5
3.1 Arnestedet Eiendom AS.....	5
3.2 Strandvegen 8 Eiendom AS	9
3.3 Tromsø Parkering AS	12
3.4 ProTromsø AS.....	15
3.5 Tromsø ASVO AS.....	17
3.6 Remiks Miljøpark AS.....	20
3.7 Tromsø Veg AS	23
3.8 Alfheim stadion II AS	25
3.9 Jordobservasjon Tromsø AS	28
3.10 Skarphallen Eiendom AS.....	30
3.11 Arktisk Filharmoni AS	32
3.12 Troms Kraft AS.....	35
3.13 Tromsø Sentrum AS.....	37
3.14 Storelva Idrettspark AS.....	40
3.15 Hålogaland Teater AS	42
3.16 Ressurs Tromsø AS	45
3.17 Visit Tromsø-Region AS	48
3.18 Ullsfjordforbindelsen AS.....	50
3.19 Langsundforbindelsen AS	52
3.20 Gågaten Tromsø AS	54
3.21 Troms Holding AS	56
3.22 Bredbåndsfylket AS	58
3.23 Aurora Kino IKS.....	60
3.24 K-Sekretariat IKS.....	63
3.25 KomRev Nord IKS.....	65
3.26 Tromsø Havn KF.....	67
3.27 Tromsøbadet KF	70
3.28 Tromsø Brann og redning KF	73

1. Generelt om selskapsformer

I kommunal sektor er de vanligste selskapsformer:

- AS – aksjeselskap, styres av aksjeloven.
- IKS – interkommunale selskaper (Styres av lov om interkommunale selskap. IKS er et selvstendig rettssubjekt og skal opptre i eget navn utad).
- KF – kommunalt foretak (KF er ikke et selvstendig rettssubjekt, men en del av kommunen, kommunelovens § 9)
- Interkommunalt politisk råd (kommunelovens § 18)
- Kommunalt oppgavefelleskap (kommunelovens §19)
- Vertskommune (kommunelovens § 20)
- Stiftelser (stiftelsesloven)
- Tidligere kommunelovens § 27 Samarbeid. Bestemmelsen etter «§ 27 Samarbeid» utgår per 1.1.2020 med en overgangsperiode på 4 år (i henhold til § 31-2 i ny kommunelov).

Lenker til følgende lover:

[kommuneloven](#) [lov om interkommunale selskaper](#) [aksjeloven](#) [stiftelsesloven](#)

Figuren nedenfor viser eksempler på selskapsorganisering og illustrerer graden av politisk/administrativ forvaltning og styring med referanser til aktuell lov.

				Fristilling
Kommuneloven		Interkommunale selskap	Aksjeloven	Stiftelsesloven
Etat (§5-1) Institusjon (§5-2) (Kap 5) Grunnstruktur: - Kommunestyret - Formannskap/Utvalg - Kommunedirektør «Eiere»: Eiers (kommunens) ansvar - Innbyggere - Ubegrenset - Næringsliv - Ordfører juridisk person Integrert del av kommunen	Kommunale Foretak (KF) (Kap 9) samt råd, samarbeid og vertskommune (kap 17, 18, 19 og 20) Grunnstruktur: - Representanskap - Styre - Daglig leder Eiere: Begrenset antall Eiers ansvar: Ubegrenset	Interkommunalt selskap (IKS) Grunnstruktur: - Representantskap - Styre - Daglig leder Eiere: Begrenset antall Eiers ansvar: Ubegrenset Styrerepresentanter: Ubegrenset økonomisk og strafferettslig ansvar (Solidarisk økonomisk ansvar) ifr aksje, - IKS- og Stiftelsesloven Selvstendig rettssubjekt	Aksjeloven (AS/ASA) Grunnstruktur: - Generalforsamling - Styre - Daglig leder Eiere: Ubegrenset antall Eiers ansvar: Begrenset til innskutt kapital og garantier	Stiftelse Grunnstruktur: - Styre - Daglig leder Ingen eiere Selveiende

Kilde: Resch-Knudsen, 2005 (bearbeidet versjon – Olsen, 2006) og igjen bearbeidet etter ny kommunelov.

Muligheten for direkte politisk styring og kontroll av selskapene avtar jo lenger mot høyre man beveger seg i figuren, i det man beveger seg ut av basisorganisasjonen. Likeledes avtar administrasjonens mulighet for styring og administrativ kontroll, samt folkevalgtes mulighet for politisk oppfølging etter hvert som man beveger seg mot høyre i figuren.

2. Tromsø kommunes eierposisjoner og eierinteresser

Tromsø kommune eierposisjoner fordelt på selskapsform, eierandel og hovedmotiv bak eierskapet.

Aksjeselskap (AS)	Eierandel	Hovedmotiv for eierskap
Arnestedet Eiendom AS	100,00 %	Finansielt, boligpolitisk
Strandvegen 8 Eiendom AS	100,00 %	Finansielt, næringspolitisk /byutvikling
Tromsø Parkering AS	100,00 %	Finansielt, parkeringsfaglig
ProTromsø AS	100,00 %	Næringspolitisk
Tromsø ASVO AS	100,00 %	Samfunnspolitisk, inkludering
Remiks Miljøpark AS	99,99 %	Finansielt, miljø- og gjenvinning
Tromsø Veg AS	66,67 %	Samfunnspolitisk, samferdsel
Alfheim stadion II AS	51,00 %	Samfunnspolitisk, kultur og idrett
Jordobservasjon Tromsø AS	50,00 %	Samfunnspolitisk, næring
Skarphallen Eiendom AS	50,00 %	Samfunnspolitisk, kultur og idrett
Arktisk Filharmon AS	50,00 %	Samfunnspolitisk, kultur og formidling
Troms Kraft AS	40,00 %	Finansielt, Infrastruktur og forsyningssikkerhet
Tromsø Sentrum AS	33,33 %	Samfunnspolitisk, næring
Storelva Idrettspark AS	27,87 %	Samfunnspolitisk, kultur og idrett
Hålogaland Teater AS	25,00 %	Samfunnspolitisk, kultur og formidling
Ressurs Tromsø AS	23,46 %	Samfunnspolitisk, inkludering
Visit Tromsø-Region AS	16,67 %	Samfunnspolitisk, næring / reiseliv
Ullsfjordforbindelsen AS	12,06 %	Samfunnspolitisk, samferdsel
Langsundforbindelsen AS	8,06 %	Samfunnspolitisk, samferdsel
Gågaten Tromsø AS	2,86 %	Samfunnspolitisk, næring
Troms Holding AS	1,67 %	Samfunnspolitisk, næring
Bredbåndfylket AS	0,81 %	Samfunnspolitisk, IT/Infrastruktur
Mindre aksjeposter / samvirkeforetak		
Skalandtunnelene AS	0,45 %	Samfunnspolitisk, samferdsel
Samisk Avis AS	0,40 %	Samfunnspolitisk, kultur og formidling
Biblioteksentralen SA	0,31 %	Samfunnspolitisk, kultur og formidling
Filmparken AS	0,16 %	Samfunnspolitisk, kultur og eiendomsutvikling
Galvano Tia AS	0,01 %	Samfunnspolitisk, inkludering
Interkommunale selskap (IKS)		
Aurora Kino IKS	64,40 %	Samfunnspolitisk, kultur og formidling
K-Sekretariat IKS	19,02 %	Samfunnspolitisk, effektivisering og samarbeid
KomRev Nord IKS	17,70 %	Samfunnspolitisk, effektivisering og samarbeid

Kommunalt foretak (KF)	Hovedmotiv for opprettelse og deltagelse
Tromsø Havn KF	Samfunnspolitisk, havnefaglig organ, næring og finansielt
Tromsøbadet KF	Samfunnspolitisk, kultur og idrett
Tromsø Brann og redning KF	Samfunnspolitisk, beredskap og brannsikkerhet
Interkommunale samarbeid	
Interkommunal øyeblikkelig hjelp -KAD senger	
Krisesenteret for Tromsø og omegn	
Ishavskysten friluftsråd	
Tromsøområdet regionråd	
Akuttberedskap barnevernet	
Øvrige selskap/eierformer	
KLP – gjensidig selskap/andel ift. pensjonsmidler sykepleiere	
Tromsø kommunale pensjonskasse (TKP). TKP er en selveiende institusjon. *)	
Stiftelser **)	
<ul style="list-style-type: none"> • Nordlysfestivalen • Stiftelsen Polaria • Perspektivet museum • Stiftelsen kommunale boliger • Tromsø Internasjonale filmfestival • Tromsø International School • Stiftelsen 4h Læringstun • Stiftelsen Fontenehuset 	

***) Tromsø kommunale pensjonskasse (TKP)**

TKP er en selveiende institusjon, hvor kommunestyret oppnevner 5 styremedlemmer og 5 personlige varamedlem. Kommunestyret har vedtatt pensjonskassens vedtekter ved oppstart. Styret er ansvarlig for fremtidig revidering av vedtektene. Vedtektsendringer skal forelegges kommunestyret til orientering.

*****) Stiftelser er selveide.** Kommunen har ikke et eierskap til stiftelser og kan følgelig ikke utøve eierstyring.

3.26 Tromsø Havn KF

Nøkkelopplysninger - Troms Havn KF	
Eierandel	100 %
Organisasjonsnummer	971 035 714
Stiftelsesdato	31.01.2001
Daglig leder	Jørn-Even Hanssen
Styrets leder	Jarle Heitmann
Styremedlemmer	May-Britt Ellingsen, Barbara Vogeles, Tor Arne Morskogen, Grete Ovanger, Ivar B. Prestbakmo, Tina Sætrum
Revisor	KomRev Nord IKS

Økonomisk utvikling - Troms Havn KF		
Økonomiske nøkkeltall (i hele 1000)	2020	2019
Driftsinntekter	105 719	123 603
Brutto driftsresultat	14 396	29 377
Årsresultat/regnskapsmessig mindreforbruk	0	16 384
Utbytte	0	0
Sum eiendeler	1 601 667	1 605 101
Sum egenkapital	725 091	706 783
Sum gjeld	876 576	898 318
Driftsmargin/brutto driftsresultat i % av driftsinntekter	13,62 %	23,77 %
Likviditetsgrad 1 (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	4,19	5,12
Egenkapitalandel	45,27 %	44,03 %
Gjeldsgrad (gjeld/egenkapital)	1,21	1,27
Totalrentabilitet/avkastning på total kapitalen	0,90 %	1,83 %

Formål

Tromsø Havn er Tromsø kommunes havnefaglige organ og skal tilrettelegge for sikker, bærekraftig og konkurransedyktig sjøtransport samt utøve den myndighet og de forvaltningsoppgaver som er tillagt kommunen etter havne- og farvannsloven.

Tromsø Havn skal sikre en fremtidsrettet og effektiv havnedrift og tilrettelegge for maritim nærings- og eiendomsutvikling. Selskapet kan delta på eiersiden i og samarbeide med andre virksomheter når dette tjener selskapets formål. Tromsø Havn skal aktivt bidra til det maritime grønne skiftet i nord.

Styrets arbeid

Eier har ansvar for og forventer at styret kjenner og forholder seg til innholdet i den til enhver tid gjeldende eierskapsmelding og selskapsspesifikke eierstrategi. Styret har ansvar for at foretaket forvaltes og utvikles i tråd med kommunens interesser og skal ivareta den strategiske ledelsen av foretaket innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret og som følger av annet lovverk.

Sentrale oppgaver og ansvarsområder for styret er:

- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på vedtatte mål, selskapsstrategi, oppfølging og gjennomføring.
- Realisering av foretaket resultatmål.
- Fastsette instruks for styret og daglig leder med særlig vekt på intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Være en viktig diskusjonspartner og støttespiller for foretakets administrative ledelse.
- Føre kontroll med selskapets virksomhet, samt ha det økonomiske ansvaret.
- Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser.
- Foreta årlig egnevaluering av styrets arbeid og sammensetning.

Foretaket samfunnsansvar

Foretakets virksomhet skal drives etter FNs Global Compact – 10 prinsipper for samfunnsansvarlig atferd. Dette omfatter blant annet områdene innenfor menneskerettigheter, arbeidslivstandarder, miljø og antikorrupsjon. Det forutsettes at foretaket selv utarbeider egne retningslinjer tilpasset sin virksomhet i henhold til de ovennevnte prinsipper.

Foretaket skal følge normene i Tromsø kommunes etiske retningslinjer.

Foretaket skal kjennetegnes av åpenhet, samt praktisere prinsippet om mer offentlighet og ha gode rutiner for arkivering og føring av postlister.

Foretaket skal i sin innkjøpspolitikk følge prinsippene i lov om Offentlige anskaffelser.

Foretakets skal sikre en fremtidsrettet og effektiv havnedrift og legge til rette for maritim nærings- og eiendomsutvikling samt bidra til det maritime grønne skiftet i nord.

Resultatmål

Eiers krav til resultatmål:

- Foretaket skal drives på en forretningsmessig forsvarlig måte, gå med overskudd og ha egenkapital og likviditet til å tåle normale svingninger i markedet. Det skal avsettes tilstrekkelige midler til drift, vedlikehold og investeringer.
- Foretaket skal ha en økonomiforvaltning i henhold til de enhver tid gjeldende lover og forskrifter. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.
- Foretaket skal etablere et økonomisk og regnskapsmessig skille mellom den forretningsmessige havnevirksomheten og den allmenntilgittige og forvaltningsmessige delen av virksomheten.
- Foretaket virksomhet skal drives i samsvar med Tromsø kommunes Klima-, miljø og energiplan. Foretaket skal bidra til at Tromsø kommune klarer å redusere sine klimagassutslipp med 85 % innen 2030.
- Foretaket er kommunes havnefaglige organ, og skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Tromsø kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven.

Forventninger til avkastning, eieruttak og kapitalisering

Forventninger til avkastning må relateres til flere forhold; indirekte avkastning reflektert ved de underliggende aktivas verdistigning og direkte avkastning i form av eieruttak (utbytte).

Den forretningsmessige delen av virksomheten skal gi eier en avkastning, reflektert ved årlig eieruttak og verdiøkning på selskapets aksjer, som er minst like god som alternative plasseringer med tilsvarende risiko.

Verdivurdering av foretakets forretningsmessige del av virksomheten gjøres ved behov.

Langsiktig avkastningskrav settes til 5 % av foretakets verdijusterte egenkapital relatert til aktiviteten innen forretningsmessig drift.

Eier forutsetter at det skal legges til grunn et årlig eieruttak fra foretakets forretningsmessige drift på mellom 60-80 % av årsresultat i Tromsø Havn KF på lang sikt. Eieruttak skal tilpasses foretakets behov for kapital innenfor den forretningsmessige delen av virksomheten. Det forutsettes også at styret vurderer grunnlaget for eieruttak utover det skisserte intervallet enten som følge av år med ekstraordinære inntekter eller at det over tid bygges opp en u hensiktsmessig høy egenkapitalandel.

Kommunestyret beslutter eieruttak etter forslag fra styret i Tromsø Havn KF.

Eierdialog

Det skal minimum avholdes to årlig eiermøte. Formålet med møtene er todelt:

- Koordinere og avklare eiermessige problemstillinger
- Etablere en løpende styringsdialog med foretaket hvor viktige og prinsipielle saker kan diskuteres.

Eiermøtene skal være en møteplass hvor foretaket skal orientere eier om løpende utvikling knyttet til strategi, økonomi, investerings- og finansieringsplaner og generelle utviklingstrekk i bransjen. Eiermøtene skal være et egnet sted for at foretaket skal kunne diskutere aktuelle saker med eier på en jevnlig basis og løpende kunne tilpasse sine planer i tråd med overordnede eierføringer. Begge parter kan ta initiativ til eiermøte. Det skal føres referat fra disse møtene.

Fremtidig eierposisjon / organisering

Tromsø kommune skal på sikt velge en selskapsform for Tromsø Havn er mest hensiktsmessig ut fra foretakets formål, og hvordan en best kan realisere foretakets samfunnsansvar og resultatmål. Det skal utredes hvorvidt den forretningsmessige havnevirksomheten skal skilles organisatorisk fra den allmenntilgitte og forvaltningsdelen av virksomheten.

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Arkivsaknr. 21/18823
Saksbehandler Trond Eliassen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	07.12.2021	198/21
2 Kommunestyret	15.12.2021	210/21

Eierskapsmelding 2021

Kommunestyret har behandlet saken i møte 15.12.2021 sak 210/21

Møtebehandling

Habilitetsvurdering

Representantene er inhabile i behandlingen av selskapsstyret de sitter i jf. forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e nr. 2

- Wenche Skallerud, Arnestedet Eiendom AS
- Olga Godfain, Arnestedet Eiendom AS
- Jarle Heitmann, Alfheim Stadion II AS
- Bjørn-Gunnar Jørgensen, KomRev NORD IKS
- Gunnar Pedersen, Ullsfjordforbindelsen AS
- Mats Hegg Jacobsen, Visit Tromsø-Region AS
- Gunhild Johansen, Tromsø Parkering AS og Ullsfjordforbindelsen AS
- Åsne Høgetveit, Tromsø Veg AS
- Morten Skandfer, Arktisk Filharmoni AS
- Tone Marie Myklevoll, Remiks Miljøpark AS og Tromsø Sentrum AS
- Olaug Kristine Hanssen, Ressurs Tromsø AS
- Maja Sandvik Lockert, Aurora Kino IKS og Tromsø ASVO AS
- Pål Julius Skogholt, Jordobservasjon Tromsø AS og Remiks Miljøpark AS

Samtlige nevnte representanter er inhabile til å behandle den selskaps-spesifikke delen av eierskapsmeldingen for de respektive selskapene.

Stemmer for inhabilitet: 28

Stemmer mot inhabilitet: 2

Saken behandles på følgende måte:

- Debatt og votering over Eierskapsmelding del 1
- Eierskapsmelding del 2 behandles i tre bolker, med egen debatt og votering for hver bolke.

Bolk 1, selskapene: Skarphallen Eiendom AS, Gågaten Tromsø AS, Troms Holding AS, Strandvegen 8 Eiendom AS, ProTromsø AS, Troms Kraft AS, Bredbåndsfylket AS, Hålogaland Teater AS, K-sekretariatet AS, Tromsø Havn KF, Tromsøbadet KF, Tromsø Brann og redning KF, Kapittel 1. Generelt om selskapsformer, Kapittel 2. Tromsø kommunes eierposisjoner og eierinteresser

Bolk 2, selskapene: *Alfheim Stadion II AS, Arnestedet Eiendom AS, KomRev NORD AS, Ullsfjordforbindelsen AS, Visit Tromsø-Region AS, Tromsø Parkering AS, Tromsø Veg AS, Arktisk Filharmonisk AS*

Bolk 3, selskapene: *Remiks Miljøpark AS, Tromsø Sentrum AS, Tromsø ASVO AS, Ressurs Tromsø AS, Aurora Kino IKS, Jordobservasjon Tromsø AS*

Forslag fra Woie (Rødt) til Eierskapsmelding del 1

Styresammensetning

Alle styrer skal ha ansatte-representanter så langt dette er mulig og rimelig.

Forslag fra Woie (Rødt) til bolk 2

Arnestedet AS

Legges til: Tromsø Kommune har også som resultatmål til Arnestedet at de bidrar til sosiale boligpolitiske tiltak, herunder gjennom nye modeller som "leie til eie" og lignende. - Ved utviklingen av Åsgårdmarka skal den sosiale profilen på utbyggingen prioriteres, ikke bare prosjektets bidrag til selskapets utbytte til eier.

Votering

Forslaget fra Woie ble vedtatt.

Stemmer for: 24 (SV, Sp, MDG, Rødt, KrF, BYLA, H 4: Lind, Larsen, Henriksen, Pedersen, NBT 1: Schjølberg)

Stemmer mot: 19 (Ap, FrP, V, H 3: Fyhn, Kvaal, Terentieff, NBT 3: Lyshaug, Blomseth, Sandnes)

Første del av formannskapetets innstilling:

Kommunestyret vedtar ny eierskapsmelding 2021 i samsvar med vedlegg 1 – generelle prinsipper og rammer for eierstyring i kommunale aksjeselskap, interkommunale selskaper og kommunale foretak.

Enstemmig vedtatt.

Bolk 1:

Innstillingen Eierskapsmelding 2021 del 2 for delene:

Kapittel 1 og 2 og selskap der det ikke er habilitetsspørsmål

Enstemmig vedtatt.

Bolk 2:

Wenche Skallerud, Olga Godfain, Jarle Heitmann, Bjørn-Gunnar Jørgensen, Gunnar Pedersen, Mats Hegg Jacobsen, Gunhild Johansen, Åsne Høgetveit og Morten Skandfer fratrådte.

Asgeir Slåttnes, Arne Luther, Kari Helene Skog, Jens Arne Hafeld, Markus Halftan Akselbo, Bernt Halvor Bråthen, Mathias Hogne Kjerstad, Marie Hella Lindberg og Jonas Dahlberg Toft tiltrådte som vara.

Forslag fra Woie om Arnestedet vedtatt.

Stemmer for: 37 (Ap, SV, H, Sp, MDG, Rødt, V, KrF, BYLA, NBT 2: Schjølberg Lyshaug)

Stemmer mot: 6 (FrP, NBT 2: Sandnes, Blomseth)

Innstillingens del 2 for selskapene i bolk 2 enstemmig vedtatt.

Asgeir Slåttnes, Arne Luther, Kari Helene Skog, Jens Arne Hafeld, Markus Halftan Akselbo, Bernt Halvor Bråthen, Mathias Hogne Kjerstad, Marie Hella Lindberg og Jonas Dahlberg Toft fratrådte.

Wenche Skallerud, Olga Godfain, Jarle Heitmann, Bjørn-Gunnar Jørgensen, Gunnar Pedersen, Mats Hegg Jacobsen, Gunhild Johansen, Åsne Høgetveit og Morten Skandfer tiltrådte.

Bolk 3

*Tone Marie Myklevoll, Olaug Kristine Hanssen, Maja Sandvik Lockert, Pål Julius Skogholt
fratrådte.*

*Kari Helene Skog, Bernt Halvor Bråthen, Marie Hella Lindberg og Mathias Hogne Kjerstad
tiltrådte som vara.*

Innstillingens del 2 for selskapene i bolk 3 enstemmig vedtatt.

*Kari Helene Skog, Bernt Halvor Bråthen, Marie Hella Lindberg og Mathias Hogne Kjerstad
fratrådte.*

*Tone Marie Myklevoll, Olaug Kristine Hanssen, Maja Sandvik Lockert, Pål Julius Skogholt
tiltrådte.*

Kommunestyrets vedtak

Kommunestyret vedtar ny eierskapsmelding 2021 i samsvar med vedlegg 1 – generelle prinsipper og rammer for eierstyring i kommunale aksjeselskap, interkommunale selskaper og kommunale foretak, og vedlegg 2 - Presentasjon av kommunens eierposisjoner og eierinteresser med tilhørende målformuleringer.

Alle styrer skal ha ansatte-representanter så langt dette er mulig og rimelig.

Legges til:

Tromsø Kommune har også som resultatmål til Arnestedet at de bidrar til sosiale boligpolitiske tiltak, herunder gjennom nye modeller som "leie til eie" og lignende.

- Ved utviklingen av Åsgårdmarka skal den sosiale profilen på utbyggingen prioriteres, ikke bare prosjektets bidrag til selskapets utbytte til eier.

Selskapsspesifikk eierstrategi – Tromsø Havn KF

Nøkkelopplysninger

Organisasjonsnummer:	971035714
Stiftelsesdato:	31.01.2001
Havnedirektør:	Jørn-Even Hanssen
Styrets leder:	Jarle Heitmann
Styremedlemmer:	Barbara Vogele, Tor Arne Morskogen, Grete Ovanger, Ivar B. Prestbakmo, May-Britt Ellingsen, Ketil Arnesen, Tina Sætrum
Revisor:	Komrev Nord IKS

Økonomisk utvikling

Økonomiske nøkkeltall (i tusen.kr)	2020	2019
Driftsinntekter	105 719	123 603
Brutto driftsresultat	14 396	29 377
Årsresultat / Regnskapsmessig mindre forbruk	0	16 384
Utbytte	-	-
Sum eiendeler	1 601 667	1 605 101
Sum egenkapital	725 091	706 783
Sum gjeld	876 576	898 318
Driftsmargin (%): Brutto driftsresultat i % av driftsinntekter	13,62 %	23,77 %
Likviditetsgrad 1: Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	4,19	5,12
Egenkapitalandel (%)	45,27 %	44,03 %
Gjeldsgrad: Gjeld / Egenkapital	1,21	1,27
Totalrentabilitet (%): Avkastning på totalkapitalen	0,90 %	1,83 %

Formål

Tromsø Havn er Tromsø kommunes havnefaglige organ og skal tilrettelegge for sikker, bærekraftig og konkurransedyktig sjøtransport samt utøve den myndighet og de forvaltningsoppgaver som er tillagt kommunen etter havne- og farvannsloven.

Tromsø Havn skal sikre en fremtidsrettet og effektiv havnedrift og tilrettelegge for maritim nærings- og eiendomsutvikling. Selskapet kan delta på eiersiden i og samarbeide med andre virksomheter når dette tjener selskapets formål. Tromsø Havn skal aktivt bidra til det maritime grønne skiftet i nord.

Styrets arbeid

Eierne har ansvar for og forventer at styret kjenner og forholder seg til innholdet i den til enhver tid gjeldende eierskapsmelding og selskapsspesifikke eierstrategi. Styret har ansvar for at foretaket forvaltes og utvikles i tråd med kommunens interesser og skal ivareta den strategiske ledelsen av foretaket innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret og som følger av annet lovverk.

Sentrale oppgaver og ansvarsområder for styret er:

- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på vedtatte mål, selskapsstrategi, oppfølging og gjennomføring.
- Realisering av foretaket resultatmål.
- Fastsette instruks for styret og daglig leder med særlig vekt på intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Være en viktig diskusjonspartner og støttespiller for foretakets administrative ledelse.
- Føre kontroll med selskapets virksomhet, samt ha det økonomiske ansvaret.
- Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser.
- Foreta årlig egevaluering av styrets arbeid og sammensetning.

Foretaket samfunnsansvar

- Foretakets virksomhet skal drives etter FN's Global Compact – 10 prinsipper for samfunnsansvarlig atferd. Dette omfatter blant annet områdene innenfor menneskerettigheter, arbeidslivstandarder, miljø og antikorrupsjon. Det forutsettes at foretaket selv utarbeider egne retningslinjer tilpasset sin virksomhet i henhold til de ovennevnte prinsipper.
- Foretaket skal følge normene i Tromsø kommunes etiske retningslinjer.
- Foretaket skal kjennetegnes av åpenhet, samt praktisere prinsippet om mer offentlighet og ha gode rutiner for arkivering og føring av postlister.
- Foretaket skal i sin innkjøpspolitikk følge prinsippene i lov om offentlige anskaffelser.
- Foretakets viktigste samfunnsansvar er å sikre en fremtidsrettet og effektiv havnedrift og legge til rette for maritim nærings- og eiendomsutvikling samt bidra til det maritime grønne skiftet i nord.

Resultatmål

Eiernes krav til resultatmål:

- Foretaket skal drives på en forretningsmessig forsvarlig måte, gå med overskudd og ha egenkapital og likviditet til å tåle normale svingninger i markedet. Det skal avsettes tilstrekkelige midler til drift, vedlikehold og investeringer som er knyttet til tjenesteyting rettet mot fartøy, gods- og passasjerhåndtering.
- Foretaket skal ha en økonomiforvaltning i henhold til de enhver tid gjeldende lover og forskrifter. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.
- Foretaket skal etablere et økonomisk og regnskapsmessig skille mellom den forretningsmessige havnevirksomheten og den allmenntilrette og forvaltningsmessige delen av virksomheten.
- Foretaket virksomhet skal drives i samsvar med Tromsø kommunes Klima-, miljø og energiplan. Foretaket skal bidra til at Tromsø kommune klarer å redusere sine klimagassutslipp med 85 % innen 2030.
- Foretaket er kommunens havnefaglige organ, og skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Tromsø kommune er tillagt etter havne- og farvannsloven.
- Foretaket skal tilrettelegge for maritim næringsvirksomhet.

- Foretaket skal være en pådriver for det grønne maritime skiftet i nord herunder bidra til reduksjon av klimagassutslipp fra havnevirksomheten og tilrettelegge for godsoverføring fra veg til sjø.
- Foretaket skal være fremtidsrettet og innovativt med hensyn til utviklingen av foretakets aktiviteter.
- Foretaket skal ha en totalrentabilitet på 2- 3 %

Forventninger til avkastning, eieruttak og kapitalisering

Kommunestyret beslutter eieruttak etter forslag fra styret i Tromsø Havn KF (setningen er flyttet opp)

Forventninger til avkastning må relateres til flere forhold;

- Indirekte avkastning
 - o Samfunnsøkonomisk verdiskapning og ringvirkninger gjennom vekst i regionens samlede økonomi
 - o Underliggende aktivas verdistigning
- Direkte avkastning
 - o Eieruttak (utbytte)

Den forretningsmessige delen av virksomheten skal gi eier en avkastning, reflektert ved årlig eieruttak og verdipøkning på selskapets aksjer, som er minst like god som alternative plasseringer med tilsvarende risiko.

Den forretningsmessige delen skal gi eier avkastning i form av underliggende aktivas verdistigning, ringvirkninger til det lokale næringsliv i tilknytning til maritim trafikk samt utbytte.

Verdivurdering av foretakets forretningsmessige del av virksomheten gjøres ved behov.

Langsiktig avkastningskrav settes til 5 % av foretakets verdjusterte egenkapital relatert til aktiviteten innen forretningsmessig drift.

Eier forutsetter at det skal legges til grunn et årlig eieruttak fra foretakets forretningsmessige drift på mellom 60-80 % av årsresultat i Tromsø Havn KF på lang sikt. Eieruttak skal tilpasses foretakets behov for kapital innenfor den forretningsmessige delen av virksomheten. Det forutsettes også at styret vurderer grunnlaget for eieruttak utover det skisserte intervallet enten som følge av år med ekstraordinære inntekter eller at det over tid bygges opp en uhensiktsmessig høy egenkapitalandel.

Grunnlag for eieruttak

Eier legger til grunn en forsvarlig økonomistyring av foretaket, som setter krav til en minimumslikviditet til å håndtere løpende drift (1/12 av årlig omsetning) og nødvendig egenkapital for planlagte investeringer. Minimumslikviditeten begrenser den frie kapital, tilgjengelig for størrelsen på utbyttet. Videre settes et minimumsnivå på netto driftsresultatgrad (8%), som danner et minimumsnivå som tilfaller havnens egenkapital.

Budsjettert utbytte defineres i økonomiplanarbeidet for å skape forutsigbarhet, og totalt utbytte i planperioden kan ikke overstige 10 % av planperiodens netto driftsresultat.

Eierdialog

Det skal minimum avholdes to årlige eiermøter. Eier representeres ved ordfører og kommunedirektør. Fra selskapet stiller styreleder og havnedirektør. Andre ressurser trekkes inn ved behov.

Formålet med møtene er todelt:

- Koordinere og avklare eiermessige problemstillinger
- Etablere en løpende styringsdialog med foretaket hvor viktige og prinsipielle saker kan diskuteres.

Eiermøtene er en møteplass hvor foretaket skal orientere eier om løpende utvikling knyttet til strategi, økonomi, investerings- og finansieringsplaner og generelle utviklingstrekk i bransjen. Signaler fra eier som kan medføre vesentlige endringer, skal behandles av havnestyret og eventuelt kommunestyret. Begge parter kan ta initiativ til eiermøter. Det skal føres referat fra møtene. som skal omdeles til begge parter.

Fremtidig eierposisjon / organisering

For å kunne realisere kommunens krav til foretaket, skal det utredes hvorvidt den forretningsmessige delen av havnevirksomheten skal skilles organisatorisk fra den allmennyttige- og forvaltningsmessige delen foretaket.

**HAVNEDIREKTØREN ORIENTERER MØTE I TROMSØ HAVNESTYRE
24.02.2022**

Saksbehandler: Harriet Willassen
Arkivsaksnr.: 22/39

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
6/22 Tromsø Havnestyre

Møtedato
24.02.2022

Havnedirektøren orienterer om følgende saker:

1. Miljøgebyr
2. Besøk av Statsminister Støre mfl.
3. Cruisenettverk
4. Studietur

Innstilling:

Havnestyret tar følgende saker til orientering:

1. Miljøgebyr
2. Besøk av Statsminister Støre mfl.
3. Cruisenettverk
4. Studietur

Jørn-Even Hanssen
havnedirektør